KARL BLIEKAST

Što znači biti kršćanin?

ĐAKOVO 1958.

25111

Ex Libris
ANTO BAKOVIĆ
sacerdos

Karl Bliekast

ŠTO ZNAČI BITI KRŠĆANIN ?

Đakovo
1958.

Anto Baković
bogoslov
Đakovo 11.11.59.

Naslov originala

Karl Bliekast

Was heisst Christ sein

Pretiskano iz Vjesnika biskupije djakovačke godište 1948. i 1949. i umnoženo ciklostilom za potrebe bogoslova i svećenika. Bogoslovi VBŠ u Djakovu.

Kršćanstvo je život, i to život koji buja, struji i nosi sa sobom. Kršćanstvo je blistavo svijetlo, koje podaje životu čar trajne radosti. I samo je jedna jedina velika radost života: biti kršćanin.

Predgovor

Ovih nekoliko misli pružit će nam u isječcima dnevni život kršćanina, koji stoji usred životnog zbivanja. Tisuće raznolikih, raznobojnih i promjenljivih slika, dojmova i doživljaja zaokupljaju njegovu maštu. No što je bitno? Kušajmo ga otkriti! To će nam biti životna staza. Jedino to ima vrijednosti za zgradu vjere, što nam je namriješe naši preci. To nasljedstvo moramo mi uvijek ponovno sticati, i što je još važnije, ispravno posjedovati. Govor je o kršćanstvu. Moramo ga produbiti, temeljito upoznati i otkriti temelje na kojima počiva. Moramo razlikovati korijen stabla od rijetkog granja. Nebitno treba odijeliti od bitnog. Recimo jasno i bez slikovitosti: Želimo rješiti pitanje, što je glavno, bitno, neprolazno, neotudjivo i vječno u kršćanstvu. U kratkim ćemo potezima odgovoriti na pojedina pitanja, ali ti će nam odgovori ujedno pokazati potrebu, da posegnemo za djelima, koja će nas uroniti u dubine božanskih tajna i Crkve.

Prvi dio

MRTVI KOSTURI ILI ŽIVOT

1. Čudnovato...

Bilo je to na vrhu Odilienberga u Elzasu. Služba Božja se bližila kraju. Iz crkve je mnoštvo hodočasnika kao nabujala rijeka,hrlilo ispod trijemova i preko crkvenog Trga. Neki su se već poznavali. Bijahu to stari prijatelji svetog brda. Stranci su se tudje ogledavali.Pred sarkofagom u grobljanskoj kapelici klečao je neki seljak. Zacijelo nije tu bio samo jednom. "Oprostite, osloviga s kolebanjem neki stranac, bistc li mi mogli reći, što je to i kako je sve to nastalo?"

Upitani je smeteno gledao u zemlju. "Ja... ja nisam takodjer odavle," jedva je promucao.Da li je pri tome i porumenio, nije bilo moguće vidjeti u polutami crkvice.I stranci su i dalje prolazili.Elzaški hodočasnik nije toga dana našao mira. Na njegovu se dušu spustila gorkost i težina. Kako da nije znao odvrati ti tudjincu? Još nikada ga to neznanje nije toliko tištilo kao dug,kao izdaja. Kamogod je kročio, čuo je svuda neizgovorena predbacivanja:Crkva, u kojoj je neprekidno bilo izloženo

Presveto, predvorje i tihe kapele. Kamenje je zidova govorilo. Kipovi su mu spočitavali. Tišina predvorja iznosila je optužbe protiv njega. Bilo mu je,kao da je on sin,koji o svojoj majci ne bi znao ništa pobliže izvijestiti!... Mi odmah čutimo nespretnost i nenaravnost ovakvog držanja.Sudimo strogo.A i pravo je. Pa ipak...ne činimo li i mi isto?Ne krećemo li se i mi medju stvarima, koje ne poznajemo?Ne živimo li i mi dnevno okruženi čudesima, a da to i ne slutimo? Nismo li i mi često nalik magarcu,koji tupo i bez razumijevanja prolazi kroz najljepše i najprivlačnije predjele Vogeza.I to činimo u kud i kamo važnijim stvarima. Promotrimo stvar pobliže! Kada bi te, kršćanine iz puka, danas oko podneva, kada se izmoren i gladan vraćaš s posla kući,upitao tvoj sudrug u radu,koji te prati dio puta: Što je kršćanstvo? zar ne bi i ti zbunjeno gledao u zemlju kao i onaj hodočasnik?Bi li ti našao pravi odgovor?Pokušaj jednom! Što ćeš odgovoriti? To je tako...! Mnogi kršćani životare u nasljedjenom kršćanstvu,koje rijetko zadire u njihov život,a kad se i to dogodi,osjećaju kao zapreku u razvoju svoga"jastva", svoje ličnosti. Tako bar oni misle.

Što je kršćanstvo?Pitanje je oz-

biljno. Nije riječ o nekom pjesničkom problemu, niti o jednom od mnogih pitanja, što ih poneki listovi povremeno ubacuju u publiku, da bi čitaoce zabavili i zainteresirali. Radi se o bitnom životnom pitanju.

Posve je sigurno, ako je kršćanstvo nešto posve nevažno za život, ili čak teret u životu, prazne riječi ili je tek samo omiljela zabava besposlenih ljudi, - tada ćemo ga željeznom dosljednošću odbaciti, da se predamo važnijim zadacima. No ako ustanovimo, da se radi o najvećoj životnoj vrijednosti, o punini ljudskog usavršenja, o vrhuncu čovječanstva, o usponu i putu u sfere, na koje čovjek po sebi nema ni najmanje prava, tada... tada... jamačno, moramo s istom energijom svu dinamiku kršćanstva infiltrirati, ucijepiti, unijeti, ubaciti u sve vrednote života. Tada će vladati duh ondje, gdje je nekoć bila pustoš i mrtva tišina.

Mislimo ovdje na blago, njivu i čovjeka, koji je počeo kopati. Je li vam to poznato? Čovjek je prona-šao blago, i tada ga je ponovno skrio. Pošao je, prodao je sve svoje imanje i kupio njivu. Mnogi su kršćani nalik posjedniku njive, koji dnevno prolazi pored blaga, koje je zakopano nekoliko metara u dubini zemlje,

a da o tome ništa ne znaju, čak ni ne slute. Zaokupljeni su sitnicama, sporednim, kao djeca u igri, a da to i ne znaju. Okkada bi znali! Ne ćemo li konačno upoznati, prisvojiti to blago?

Što je kršćanstvo? Pitanje je važno. Da, životno pitanje.

2. Možda to?

Razred...

Eto ih, četrdesetak 12-godišnjih dječaka, u nekom gradu naše domovine. Zacijelo, lako ćete si to predočiti! Živahni, impulzivni, buče u razredu. Nisu oni zlobni, pokvareni, ni-pošto! Oni su naprosto isječak, djelić velegradskog života, koji razara, uništava živčani sustav. Upravo ih je kateheta upitao: Što je bitno u kršćanstvu? Tko bi to znao! Tišina. Napokon ipak neki odgovoriše: najvažnije je to, da svake nedjelje idemo na sv. Misu. Zar samo to? Ima kršćana, kojima je kršćanstvo u slijedećem: nedjeljna sv. Misa, petkom post i savjesno primanje uskrsne sv. Pričesti. I, da ne bi možda tko posumnjao u njihovu savjesnost, valja naglasiti, da sve to čine savršenom točnošću. Nema te stvari na svijetu poradi koje bi oni propustili jednu nedjeljnu Misu. Sv. Misa spada u njihov nedjeljni program upravo tako,

kaoxcigareta uz crnu kavu.I to treba jednom učiniti.Pola sata žrtvuju Bogu, i time je njihova dužnost ispunjena i dug namiren.Vjera kao dužnost.Nedjeljna sv.Misa kao dužnost. Kada je nedjeljna dužnost izvršena, tada dolazi,dakako,ugodniji dio nedjeljnog programa: korzo, prijemi, posjeti itd. I k tomu sve ostalo na svojem mjestu. Misa je Misa, a kino je naravno, kino. Izmedju Mise i kina,Mise i romana,Mise i šetnje,Mise i rada postoji gusti sloj neutralne mase, koju nije moguće definirati, odrediti. To su vam birokrati vjerskog života. Kao da je moguće odijeliti vjeru od života! Kao da vjera sa svojim korijenjem ne mora biti duboko usadjena u dnevnom životu!To su vam katolici, koji naliče fasadi, pročelju zgrade. Njihovo je kršćanstvo nedjeljno, blagdansko ruho,koje se oblači samo kod svečanih prigoda i parada i koje, Bože oslobodi, nije moguće dovesti u vezu s dnevnim životom i patnjama. Njihovo je kršćanstvo fasada, koja skriva neopisivu prazninu i pustoš.Njihovo je kršćanstvo beskrijekorna politura i sjajni lak, koji se pod udarcima svakidašnjeg života krnji, mrvi i lomi; kostur bez duha, koji je doduše mužđan, ali koji nije dostatan.Kostur, kojemu bi duh tek imao pristupiti .

I kada bi takovim kršćanima rekli,da nisu kršćani, jer nije moguće ići svake nedjelje na sv. Misu i potom prema svim pravilima okrutnosti nučiti svoje ukućane upravo genijalnom vještinom; jer nije moguće svojim radnicima u radionici držati pobožne govore i istovremeno im za njihov naporni rad "poklanjati"prosjačku nagradu, kao psu oglodanu kost; jer nije moguće ići na sv.Pričest, i potom na sve moguće načine šikanirati svoje ukućane i poslugu tako, da bi oni mogli reći: Budite oprezni, danas je milostiva bila na sv. Pričesti, jer nije moguće...Da, ovdje treba tražiti rješenje svim praktičnim protivurječjima,koja stoje u suprotnosti kao život i smrt.: Tada ćete dobiti kao odgovor: "Što, ja da nisam kršćanin? Vi bezbožnik, ja ću vam pokazati svoj krsni list! Da, posve ispravno! To su vam katolici krsnog lista. Vanjska boja je divna i privlačiva, a unutri je smrt i gnjilost.

Robovi i sitničari

Na satu vjeronauka kateheta pita dalje: što je kršćanstvo? Vršenje i ispunjavanje zapovijedi, odgovaraju drugi. Držati zapovijedi? I to spada na kršćanstvo. Što više specjalno, kada je Krist mogao reći: "Ako

hoćeš ući u život, drži zapovijedi!" (Mt 19,17) Treba li u tome tražiti bit kršćanstva?

Zapovijedi. Ima ljudi, koji vuku svoje kršćanstvo, kao teret, kao robovi svoje lance. Na svakom koraku te susreće: moraš, trebaš, ne smiješ! Cijela šuma zabrana, zapovijedi, ograničenja i kako se samo sve to ne zove! Pričinjaju se samima se bi kao divljač, za kojom hrle hajkači, kao divljač, koja nema ni tre nutka mira, jer za svakim ovećim gr mom vreba lovac. Svuda, kamogod kre nu: gore ili dolje, unutra ili van, lijevo ili desno, svuda visi neiz - bježivi natpis: "Ne smiješ!" Prolaze kroz život. Odvraćaju se, ali vanjskim držanjem i nutarnjim osvje dočenjem čovjeka, koje od svega srca priznaje: šteta, dosta, šteta. Pobožnost je za njih križ, koji ih tišti, muči, satire, umjesto da im podiže klobule silo i olakšava noše nje životnog križa. Njihov životni put je put robova, koji stupaju rezignirano, tupo.

Istina, kršćanstvo je njima čvrsto osvjedočenje, ali nutrina njihova je podjeljena, jer obraćaju svo ju pažnju na "druge". Možda im je čak u skrovitosti srca nikla žalost, što su postali kršćani, te s prita-

jenom zavišću prate pogane, koji su slobodni i nezavisni! Oni su putnici što stoje pred natpisom, koji sadrži saobraćajne propise. Oni ih vrše u tančine. Uvjereni su i o njihovoj nužnosti i koristi. Ali, o kako bi to lijepo bilo, kada ne bi posto jali ti saopbraćajni propisi! Svaka čast trgovčiću, sitničaru, koji je na svome mjestu. I to je čestit put, da čovjek prehrani sebe i svoju obitelj. Ali sitničar je uzor ovakovih kršćana: oni misle, da je saobraćaj s Bogom isto što i trgovina u sitničariji. Ovo košta toliko, a ono onoliko. Bože, ja Ti dajem: molitve, postove i što je inače propisano, - a Ti duguješ meni: lijepo vrijeme za moje izlete, bogatu ljetinu, a u te žim slučajevima i više...

To je sitničarski duh, koji je daleko od kršćanstva.

Gdje je tada blaga vijest? Ne zove li se Evandjelje dobar glas, blaga vijest? Gdje je tada još radost, ako ti stalno drhćeš pred Bogom, kao da je On možda nadglednik, ili kako bi se to danas moglo suvremenije reći stražar, koji na ništa drugo ne pazi, nego samo na to, kako bi te mogao uloviti u prekršaju? Gdje je radost, kada mu moraš služiti kao rob svome gospodaru, bez vlasti-tog

uma i vlastite volje? Kad bi kršćan
stvo bilo identično s robskim pri -
gibanjem šije i duhom čaršijskih sit
ničara i trgovčića, gdje bi tada bi
la radost o kojoj govori Evandjelje
i koja osvaja svijet? Moramo je, da-
kle, tražiti na drugom mjestu. Krš-
ćanstvo nije shema, nacrt, plan, ili
samo fasada. Kršćanstvo nije vješ -
tačka, namještena poza, niti uvje -
žbano kretanje po crkvi. Kršćanstvo
nije zakupnina plaćena Bogu strahom
hom i drhtanjem. Što je dakle krš-
ćanstvo?

3. Da imaju život!

Zašto je Krist došao na svijet ?
Nešto ga je moralo privući. Je li to
bio društveni poredak ohoga vremena?
Malo je vjerojatnosti. U Palestini
su vladali ratovi. Bilo je robova i
trgovaca robljem. N-a dnevnom su re
du bile stranačke svadje i prepirke
poradi ropskog održavanja slova za-
kona. To je bila slika naroda, koji
se nazivao odabranim. Zašto je dak-
le Krist došao? Zar zato, da odgoji
oko sebe krug učenih učenika? Ili mo
žda zato, da se veseli promatrajući
kako se njihov razum radi priklanja
božanskim istinama, kao što cvije -
tak širi latice jutarnjoj rosi? I u
zadnjem času, kada ih je već tri go
dine uvijek i uvijek ponovno učio ,

morao im je i na zadnjem putu pre-
ma Jeruzalemu gorko predbaciti: "O
rode nevjerni! Dokle ću još biti s
vama? Dokle ću vas još trpjeti? (Mc
9,19). Zašto je, dakle došao? sam
nam je to rekao: "Došao sam, da ima
du život i da ga imadu u izobilju".
(Jo 10,10).

Da imadu život! Ovako male reče-
nice čovjek lako gubi iz vida u Sve
tom Pismu. Pa ipak, one sadrže bit-
no. One kriju skupocjeno zlato. Ovu
bi rečenicu trebalo natiskati crnim
slovima u svakom izdanju Svetog Pi-
sma i postaviti ju usred velike bi-
jele stranice. Tada je nitko ne bi
mogao pregledati!

"Došao sam da imadu život, i da
ga imadu u izobilju". Prvenstvena je
svrha Kristova dolaska: davati ži-
vot, uskrisivati mrtve. Ti misliš
možda na Lazara, na dirljivu scenu,
na gozbu; na sina udovice iz Naima
ili na druge. Ne radi o tome. On je
doduše imao silu, da jednom jedinom
moćnom riječi dozove pokojnika iz
carstva smrti. No On je došao radi
drugoga života, radi božanskog ži-
vota u duši čovjeka! Radi toga je On
došao. I samo radi toga: da mi lju-
di imamo život, svu puninu i obilje
božanskog života.

Davati takav život bila je nje-

gova prva i posljednja misao. da mi vjerujemo, da je On došao da umre. On je došao da umre, ali ne radi smrti, nego upravo radi života. On je htio umrijeti, da tebi ponovno pokloni dragocjeni, božanski život. To je cilj njegova utjelovljenja , njegova života, njegove smrti i uskrsnuća: davati život, da mi bijedni stvorovi imamo udjela u njegovom božanskom životu!

Ti to na znaš?

Nekoga dana, kada je noćni plašt skrivao zemlju, otvoriše se vrata. Posve tiho. Ne prozborivši ni riječi kroči unutra stariji čovjek. Široki i ukrašeni rubovi njegove odjeće odaju uglednog farizeja. Bio je to Nikodem, član vijeća, učitelj u Izraelu. "Rabi, znamo, da si učitelj od Boga došao, jer nitko ne činiti ovih čudesa, koja ti činiš, ako Bog nije s njime." (Jo 3,2). Tada zašuti. I šuteći sjedili su jedan drugome nasuprot, osvijetljeni svijetlom malene svijetiljke. Nikodem nije došao da čavrlja o vremenu, jer Onaj, koji je sjedio njemu nasuprot, o kojemu su vani svi govorili, imao je drugu zadaću. Njega muče važniji problemi: kako treba shvatiti život? Što je glavno u životu? što je jedino potrebno? Na ova neizrečena pi-

tanja uzvrati mu Božanski Učitelj : "Zaita ti kažem: ako se tko ne preporodi, ne može vidjeti kraljvstva Božjega". (Jo 3,3). Drugi p-ogleda: Kako? Preporoditi se? Započeti novim životom? Njegov pogled kao da pita: kako je moguće, da se čovjek ponovno rodi, kada je već star? Zar je moguće, da se vrati u majčino krilo i da se ponovno rodi? No Učitelj misli na drugi preporod. Nije govor o tjelesnom preporodu. Tko je jednom primio tjelesni život, ne može se ponovno roditi. Radi se o preporodi po vodi i Duhu, o duhovnom životu duše. Učitelj mu to obrazlaže. Kako je to moguće, pita Nikodem? "Ti si učitelj u Izraelu, pa toga ne znaš". I govorili su dalje. Ili bolje, Krist je govorio dalje u tišini noći. Govorio je o životu. O životu, poradi kojega je došao na svijet.

Uvijek ponovno sluša Nikodem čudeći se o tom novom životu, o vječnom životu. Kao što je Mojsije u pustinji podigao zmiju, tako će i Sin čovječji biti uzdignut, t.j.raspet, da svaki, koji vjeruje, "ima u njemu život vječni." "Jer je Bog ta-ko ljubio svijet, da je predao jedinorodjenca svoga, da nijedan, koji vjeruje u njega na propadne, nego da ima život vječni."(Jo 3,16)"Jer Bog

ne posla Sina svoga na svijet, da sudi svijetu, nego da se svijet spasi po njemu."(Jo 3,17). Spašen! dakle po njegovoj smrti k novom životu. To je njegovo poslanje. Radi toga je došao: "Da imaju život, i da ga imaju u izobilju" - Božanski život u duši čovjeka.

Voda života

Ne dugo potom prolazio je Isus Samarijom. Oko podne pošli su učenici u grad, da kupe kruha. Umoran i iscrpljen od puta sjeo je na kamen Jakobova zdenca. Neka žena dodje da zagrabi vode. Daj mi, da pijem, zamoli je On. Kako to, ti Židov, pa moliš mene, Samaritanku, da ti dadem vode? Od Babilonskog sužanjstva, ne-ime bijahu Samaritanci isključeni iz judejske zajednice. Isus joj odgovori: "Kada bi ti poznavala dar Božji i onoga, koji ti govori: daj mi da pijem, zacijelo bi ga zamolila, da ti dade žive vode. Gospodine, ti nemaš nikakve posude, a zdenac je dubok! Odakle ćeš dakle uzeti živu vodu?...

Svaki, koji pije od ove vode, ožednjet će ponovno. Ali tko pida pio od vode, što ću mu je ja dati, taj ne će ožednjeti do vijeka. Još više Voda, što ću mu je ja dati biti će izvor što struji u vječni život. Že-

na ga zamoli: Gospodine, daj mi te vode, da ne žedjam više, i da više ne moram dolaziti amo crpsti vodu. Živa voda! Voda života! To je samo slika, kojom Božanski Učitelj želi predočiti neshvatljivi dar Božji. Kao i u prizoru s Nikodemom, tako i ovdje: uvijek dolazimo ponovno do onog, što je jedino važno i vrijedno. "Ja sam došao, da imaju život, i da ga imaju u izobilju." Snažnim riječima izražava to sv. Ivan na prvoj stranici svoga Evanđjelja:

"U njemu bijaše život."
"I život bijaše svijetlo ljudima."
"I od punine njegove svi primismo."
"Milost za milost."(Jo 1,4.16).

Krist je izrekao i drugu rečenicu: "Ja sam put, istina i život."(Jo 14,6).

ISTINA! Da, to mi znamo. On je i nauka. I to nepogeršiva nauka, koja sa zabludom nema i ne može imati ništa zajedničko. Ali sama nauka je mrtva.

PUT! On je put, koji moramo nasljedovati. On je primjer. Ti nam više govori. Primjeri privlače.

ŽIVOT! Za ove riječi je mjesto upitniku. Da je On istina i put to znamo dobro. Na to mi mislimo. Ali da je On život? Racite mi, zašto ov-

dje zastajemo, i zašto nemamo hra - brosti, da s Kristom idemo do kraja? Samo stoga, jer je to najljepše, najdublje i što nas sve usrećuje. Put i istina je nešto izvan nas. Ali život je u nama. On je došao, da nam ga dade. Ne zaboravimo: "Ja sam put, istina i život." Ako je Krist polagao toliku važnost, da posjedu-jemo taj život, ako se i njemu nije činilo previše, da On, Sin Božji postane čovjekom, samo da bismo mi dobili taj život; ako je on uvijek za svoga javnoga djelovanja ponavljao, da je taj život glavno; ako je zato i svoj život žrtvovao, tada je kršćanstvo život. Biti kršćanin znači nositi Božanski život u sebi. U kome je taj život ugasnuo, taj je ljuska bez jezgre, tome manjka ono, što je bitno, taj je mrtvac. Što je taj život?

4. Što je taj život?

O, tko bi o tome mogao govoriti! Tko bi to mogao prikazati, predočiti, iznijeti, a da samu istinu ne oslabi, ne umanji, ne izda! Tko bi mogao govoriti o tome, a da ne upotrijebi uski sadržaj riječi, što nam ga pruža ljudski govor, rječnik, koji suzuje i ograničuje plemeniti sa sadržaj... Taj život u našoj duši je život samoga Boga! Ova rečenica

sadrži sve. Izgleda tako malo, a ipak je tako silno mnogo! Bog...u meni. U toj bijednoj potleušici moje osobnosti hoće Bog da postavi svoj šator. To nije samo slika, poredba ili govorničko pretjerivanje. To je činjenica. Da je to pronašao čovjek, da se ta zamisao rodila u glavi smrtnika, smatrali bismo ju možda pjesničkom zamisli, lijepom fikci - jom, varkom, i ne bismo je prihvati li, jer je preveć lijepa, da bi mogla biti istina. A ovako je ovu zamisao pronašao sam Bog. u meni cirkulira, kola život Presvetoga Trojstva. Isti život, koji ispunja Oca, Sina i Duha Svetoga. Tako mi bivamo uneseni u krvotog Presvetoga Trojstva, ukoliko se smije govoriti o ovim nadsvijetskim tajnama, služeći se ljudskim poredbama. Neograničeno uranja u posve ograničeno. U velikom luku silazi vječnost u vrijeme. Krist nam je rekao: "U onaj ćete dan vi poznati, da sam ja u Ocu svomu, i vi u meni i ja u vama." (Jo 14,20). I dalje: "Tko mene ljubi, moju će riječ držati, i Otac će moj ljubiti njega, i k njemu ćemo doći i kod njega ćemo se nastaniti." (Jo 14,23). Ljubav čovjeka, ljubav Kristova, ljubav Očeva. Bog je u meni. Mimoidjimo pitanje "Kako", što ga postavljaju teolozi. Dostaje nam

činjenica, gigantska kao da pred na ma stoje piramide: Doći ćemo k njemu, i kod njega ćemo se nastaniti . Stoga je i mogao sv. Bernardin u svo joj petnaestoj propovijedi o muci i uskrsnuću Kristovu govoriti Mari-ji Magdaleni: "Ženo, čemu plačeš i što tražiš? Ne znaš li, da posjeduješ onoga, kojega tražiš? U sebi nosiš onoga, kojega tražiš izvan sebe. Ti stojiš pred grobnim humkom i plačeš Tvoja je duša moj stan. U njoj prebivam, ali ne kao mrtvac. U njoj počivam kao život u vijeke. Tvoja je duša moj perivoj: ti si posve pravo rekla, da sam ja vrtlar... Posjeduješ me u sebi, a da to i ne znaš, i tražiš me vani... gle, sada ti se javljam iz vana, da bih te mogao uvesti ponovno u tebe, da unutri pronadješ onoga, kojega si tražila vani... Ja nisam daleko od tebe. Što je čovjeku bliže od njegova srca?Tamo me nalazi svaki, koji me traži."

Te bi riječi uskrsnuli Spasitelj mogao uputiti svakome od nas.Istina je daleko: U meni živi Krist.Ne samo nekoliko trenutaka iza sv.Pričesti, dokle prilike kruha opstoje ne pokvarene. Uvijek. Bez prestanka . Drukčije nego u sv. Pričesti.On bdi je dan i noć.Njegov život postaje moj život. Moj život postaje njegov život!

Sjećam se, da sam jednom promatrao lijevanje zvona. Kad se otvorilo vatreno ždrijelo, zatalasao se tekući metal sav u pjeni i pari u priredjene kalupe i oblike. Divan, impozantan prizor! Tako se talasa i rasprostire božanska vatra po mojoj duši. Kao što se metal i vatra prožimlju i postaju jedno, tako moj život i božanski život postaju jedno, isto. No što mogu ovddje izraziti riječi. One su asmo bi jedno mucanje, dječje tepanje , kojim bismo željeli opisati doživljaj, što je svojom dubinom i snagom potresao cijeli svijet. Obuzima me nesvijest pred vječnom moći. Preostaje je nam jedno: prignuti koljena i s molitvom promatrati Božje Veličanstvo u nama...

Gdje je Bog?

Upitajte dijete ili odraslo-ga. Odgovor će uvijek biti isti: Bog je svuda. Točno. Posve točno! On ispunja sve. Svemir je njegov stan. Nema mjesta, na ko je je stupila noga čovjeka ili kem stupiti,ili kamo uopće ne može stupiti, gdje ne bi bio Bog. Na nebu kraljuje, na zemlji prebiva, u podzemlju nije otsutan.

Gdje je Bog? - Drugi odgovor:u presvetom Oltarskom sakramentu.Pod prilikama kruha htio je prebivati u našim domovima i danju i noću.To znaju svi i stoga se štovanje presvetog Oltarskog sakramenta daleko ras prostrlo i duboko ukorijenilo u katoličkom puku. - No, znate li,da postoji i treći odgovor na pitanje : gdje je Bog? On je u meni, u tebi, u nama svima, samo ako to mi hoćemo. Ovdje nam je On najbliže. U nama samima! No nije lako nama ljudima, čije su misli često sputane,misliti uvijek na svuda prisutnog Boga. Isto nam tako nije moguće klečati uvijek u molitvi pred Svevišnjim. Nešto ipak možemo! Uvijek nositi Boga u sebi. Lako nam je s njim razgovarati. Dovoljno je da se vramo u sebe. On je jedno s nama i mi smo jedno s njime. Ljudsko pamćenje ima tu rijetku sposobnost, da zaboravi tako velike stvari. Kako je uopće moguće, da mi pored najvećeg od svjetskih čudesa prolazimo tako nepažljivo, lakomisleno...! Boga u nama, božanski život što kola,struji i kuca u našoj duši i koji teologija zove: posvetna milost, - mi ne zamjećujemo. Riječ nam je poznata.Mogli bismo možda odgovoriti i pripadnim katekizamskim odogovorom. Pa i

što riječ znači znademo takodjer po sve dobro. Ne činimo li možda od riječi posvetna milost nešto,što spada u muzej, divni primjerak, broj,- može biti, ali to je ipak samo nešto, što je tu, da mu se u časovima dokolice divimo, i što s krutim svagdašnjim životom, privredjivanjemkruha u"znoju lica svoga" - nema ništa zajedničko. Upitajte na pr. jednom kojega kršćanina: što je posvetna milost? On će vam nedvojbeno odgovoriti: Posvetna milost se sastoji u tome, da nemamo teških grijeha.A ako ga upitate: zar je to sve? Reći će: nije li dosta? Za njih dakle posvetna milost znači samo: nemati... Čudnoga li mi bogatstva, koje bi se sastojalo samo u tome, da nemamo ni kakvih dugova?! Zar je odgovor samo niječan? Ne znači li posvetna milost takodjer i nešto imati? A što bi to bilo? Bog u nama, dragi moj! Božanski život u našoj duši.Izgovorili smo riječ "posvetna milost"!Lijepa riječ! Ona posve dobro izražava, izriče narav ove milosti, koja nas posvećuje. I upravo stoga, što mi tu riječ tako dobro poznamo i tako često čujemo, dolazimo u pogibao, da ovu divnu, neuporedivu stvar uzmemo kao mrtvi pojam, i da ju pohranimo u miru medju predmetima, koje već odavna poznajemo...

5. Produbljenje!

One značajne večeri, kada je Isus bio zadnji puta sa svojim učenicima, spuštali su se uskom i terasastom ulicom grada. Došli u predgrađe u predio vinograda. Tada reče Isus svojim učenicima:

"Ja sam pravi trs, i Otac je moj vinogradar. Svaku lozu na meni, koja ne rodi roda, sijeće, i svaku, koja rodi rod, čisti, da rodi više roda. Ostanite u meni, i ja u vama. Kao što loza ne može roditi roda sama od sebe, ako ne ostane u njemu, On rodi mnogi rod, jer bez mene ne možete ništa učinit. Tko u meni ne ostane, izbacit će se napolje, kao loza, i osušit će se, i skupit će je, i u oganj baciti i gorjet će. (Jo 15,1-7

Isus polazi od neosporive činjenice. Tko bi to mogao zanijekati, i tko to ne bi znao! Loza radja grozdovima jedino onda, ako ostaje na trsu. Tako i vi, ako ne ostanete u meni. Ja sam trs, vi loze. Koji ostaje u meni i ja u njemu...

Jedino tada može životvorni sok, nosilac životnih tvari, prodrijeti od korijena do posljednjeg i najmanjeg vrška i vitice. Odsječemo li ju od trsa i odvojimo, pogiba. Ne dolazi

joj više životni sok. Suši se, sahne. Postaje, beskorisno granje, koje pucketa i lomi se pod nepažlji - vim koracima vinogradara.

Primjena ove poznate poredbe je tako jasna i puna sadržaja u lozi i čokotu struji isti životvorni i plodonosni sok. - U Kristu i u nama kola isti božanski život. Sok bez promjene struji iz čokota u loze. Zašto bi se tada promjenio i oslabio Kristov život, kada se iz njega prelijeva u nas? On zadržava svu svoju božansku snagu. Svojstva i narav. Ništa ne smeta raznolikost udova i njihove posebne funkcije, zalaće... Krist je došao, da imamo ovaj božanski život u svoj punini... U protivnom smo slučaju - odsječene loze, sasušeno granje, - smrt. Ako smrtni grijeh kao oštrica oštrog nožg, odijeli loze od čokota, nas od Krista, moraju loze usahnuti, izgubiti krv, klonuti od gladi! Ne smijemo li za ove usahle, sasušene i okamenjene kršćane upotrijebiti najsnažnije izraze? Još je snažnije ono, što im kaže sv. Pavao: "Tijelo je doduše jedno, ali ima mnogo udova. Svi ti mnogi udovi čine zajedno jedno tijelo. Tako je i kod Krista. Svi smo mi po krštenju u jednom Duhu postali jedno tijelo: bili Židovi ili Grci, robovi ili slobodni. I svi se

mi jednim Duhom napojismo. Pa i tijelo nije jedan ud, nego mnogi."(Cor 12,12-14).

Glava i udovi su međusobnoj ovisnosti. Tako sam ja dalje s Kristom srastao, kao što je loza sa čokotom ili ud s tijelom. Ja i On jedno smo. Njegov je život moj život, a moj je život njegov život. Što, to je Krist htio istaknuti riječju: "Nada bi ti znao za dar Božji." Ovdje je ta voda života. To je preporod, koji Nikodem nije mogao shvatiti. To je taj novi život. O kolika je veleičina i najmanjega među kršćanima..! Bog je u njemu! Ne bi li bila nebeska radost, da ga smijemo samo jednom vidjeti, da se smijemo samo jednom zagledati u njegove oči?! A ovako je. .. Bog, Vječni, Beskrajni, u Tebi! Čovječe, misliš li na to? Je si li toga duboko svijestan?! Prekini ovdje za tren s čitanjem! Uzmi lijepi bijeli komadić papira i napiši na njemu velikim slovima: Bog je u meni! I pribij to na zid u svome domu.

Sada razumijemo oca Origenova, koji je pristupio kolijevci svoga sinčića i poljubio ga u grudi. Htio je time priznati: ovdje prebiva Bog! Prema riječima sv. Petra, mi smo postali "dionici Božanske Ljubavi" (2Petr 1,4).

Za razmišljanje

"Jer je kruh Božji onaj, koji silazi s neba i daje život svijetu." (Jo 6,33).

"Ja sam kruh života."(Jo 6, 55).

"Jer ovo je volja Oca moga, da svaki, koji vidi Sina i vjeruje u njega, ima život vječni, i ja ću ga uskrsnuti na sudnji dan."(Jo 6,4o).

Zaista, zaista vam kažem: Tko vjeruje u mene, ima život vječni." (Jo 6,47).

"Ja sam kruh živi, koji s neba silazi, da tko od njega jede, ne umre. Ja sam kruh živi, koje je s neba sišao. Ako tko jede od ovoga kruha, živjet će do vijeka, i kruh, koji ću ja dati, tijelo je moje za život svijeta." (Jo 6,51).

"Tko jede moje tijelo i pije moju krv, ostaje u meni i ja u njemu. Kao što je mene poslao živi Otac, i ja živim kroz Oca i koji jede mene, i on će živjeti kroz mene. Tko jede ovaj kruh, živjet će uvijek."(Jo 6, 56).

"Tko vjeruje u mene, kako kaže Sveto Pismo: rijeke će žive vode poteći iz njegova srca."(Jo 7,38).

"Tajnu, koja je bila sakrivena od vjekova i naraštaja, a sad se ja

vi svetima njegovim... a ta je: Krist u vama." (Col 1,26).

"Ostanite u meni, i ja u vama. Kao što loza ne može roditi sama od sebe, ako ne ostane na trsu, tako i vi, ako ne ostanete u meni." (Jo 15,4)

"A naša je zajednica s Ocem i sa Sinom njegovim Isusom Kristom." (1Jo 1,3).

"Ako rečemo, da imamo zajednicu s njim, a u tami hodimo, lažemo i ne činimo istine." (1 Jo 6).

"Po tom se pokaza ljubav Božja prema nama, što je Bog Sina svoga jedinorodjenoga poslao na svijet, da živimo po njem." (1 Jo 4,9).

"Jer je plaća za grijeh smrt, a milost Božja život vječni, u Kristu Isusu Gospodinu našemu." (Rm 6,23).

"A ako smo umrli s Kristom, vjerujemo, da ćemo i živjeti s njime.. Tako i vi držite sebe, da ste mrtvi grijehu, ali živi Bogu u Kristu Isusu." (Rom 6).

"Dakle, ako je tko u Kristu, novi je stvor." (2 Cor 5,17).

"A ja više ne živim, nego živi u meni Krist." (Gal 2,2o).

"Jer je meni život Krist, a smrt dobitak." (Phil 1,21).

"Jer koji se god u Kristu krstiste, Krista obukoste." (Gal 3,27).

Činjenica je tu, moćna, nepomična, neoboriva, kao snažna, granitna stijena u Vogezima. Potražimo neke poredbe, da bismo u stvar bolje i dublje uronili. Pred nama je strasburška stolna crkva. Popodne je oko tri ili četiri sata. Jarka večernja svjetlost se prelijeva kroz razno - bojne prozore i oživljava igru sjena, koje rastu u stupovlju i trijemovima. Prastara je to gradjevina iz teškog kamenja i puna ljepote, koja očarava. Kuća Gospodnja... Pa ipak je to samo nijemi mrtvi kamen. Ako su naši oci stoljećima gradili ovu katedralu, kako ćemo mu mi sagraditi hram u našoj duši? Ne hram od isklesanog kamena, nego živi hram Božji! Zavidiš možda svećeniku, koji nosi Svevišnjega? A ne nosiš li ga i ti u sebi i dan i noć? Nisi li i ti živi hram, živa posuda...? Ti si drugi Krist. Produženje Krista u vremenu i prostoru. Sv. Pavao je mogao pisati: "A ja više ne živim, nego živi u meni Krist." (Gal 2,2o). Mi smo slični Kristu ne samo radi toga, što je On bio čovjek kao i mi, nego i zato, jer smo dionici Božanske naravi, koju on posjeduje. Razumiješ li sada molitvu, što ju izgovara svećenik kod prikazanja, kada ulijeva vodu u kalež, i koja ti se čini smionom: "Bože, koji si divno sazdao dostojanstvo čovječjega bića i još

ga divnije obnovio, daj da se ni združimo s božanstvom onoga, otajstvom ove vode i vina, koji se dostojao biti dionikom našega čovječanstva, Isus Krist, Sin Tvoj, Gospodin naš, koji s Tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga, Bog u sve vijeke vjekova." Da, zato je Krist došao: da nam pokloni život Presvetoga Trojstva u svoj punini ! To je dakle kršćanstvo: Da nosištaj život u sebi. Nemaš li taj božanski život,možeš izvaditi dvadeset krsnih listova i klečati svake nedjelje u prvoj klupi, ali time nije ništa postignuto.

Stari san

Od vajkada je bilo tako. Ljudi su htjeli biti slični Bogu. To je vječni san čovječanstva. Prvi ljudski par počeo je snivati taj san. Bilo bi dražesno prošetati se kroz povijest naroda listajući kakovu omašnu knjigu, i otkrivati uvijek ponovno kako su ljudi na ovom području bili upravo nenadmašivi, kako su znanje i umijeće, um i maštu upinjali, da ostvare ovaj zadatak:Postati kao Bog! I svi naši suvremenici čeznu za tim snom, bilo svijesno ili nesvijesno. Mislimo ovdje i na one, koji se ne smatraju vjernicima..... čak i njih! Kako se to zbilo u raju?

"Zmija je bila lukavija od svih životinja zemaljskih, što ih je bio učinio Gospodin Bog. Ona reče ženi: Je li doista kazao Bog: ne smijete jesti ni s kojeg drveta u vrtu?Žena odgovori zmiji: Od plodova drveća u u vrtu smijemo jesti. Samo od plodova drveta, što stoji usred vrta, zapovjedio je Bog: od toga ne smijete jesti, pa ni dotaknuti ga,inače morate umrijeti. Zmija odvrati ti ženi: Nikako ne ćete umrijeti,da pače zna Bog, da će vam se otvoriti oči, čim budete jeli s njega, i da ćete postati kao Bog, kad spoznate, što je dobro i zlo."(Gen 3,1-6).

Biti kao Bog! To bijaše san.Bijaše to sjajno, divno, neodoljivo ! Posrebrena staklena kugla u perivoju, za kojom se otimaju dječji pogledi. I za Evu je to bilo Odlučno. Sveto Pismo kaže:"Sada istom vidje žena, kako je plod drveta dobar za jelo i ugodan za pogled, i kako je plod drveta poželjan, jer daje spoznaje." (Gen 3,6).

Nažalost, otvoriše im se oči. Za tren su razbili srebrnu kuglu. Za tren se rasplinuo srebrni san. Postali su i previše čovjek, pa su to i ostali... Da, to je značajno.U isto vrijeme zbilo se nešto neopisivo velikodušno, plemenito, široko - grudno i božansko, što je učinio

Bog. Jer upravo to, taj san, taj stari san, ako smijemo tako reći, ostvario je Bog. Dakako, ne onako, kako je Eva snivala. On je pošao dalje, još mnogo dalje. Sve do granica mogućnosti. Poradi toga, i samo poradi toga, poslao je Otac svoga sina, da nam pokloni "Božansko", da u naše duše ulije novi život, novi bitak i novo svijetlo. Postali smo ispunjeni Bogom. Bogonosci. Kristonosci. Umiri se dragi čitatelju, jer iako to zvuči posve nečuveno, ne nalazim ja u tome ništa novo. Sve to stoji doslovce u Svetom Pismu (ako ga samo hoćeš čitati)! Krist se mora u nama formirati, oblikovati. Sv. Pavao govori o tome mnogo oštrije, rječitije: "Djeco moja, koju opet s mukom radjam, dok se Krist ne oblikuje u vama."(Gal 4,19). I dalje : "...ne u svadji i zavisti, nego se obucite u Gospodina Isusa Krista".. (Rom 14).

Jednom je Krist rekao: "Ja sam svijetlo svijeta." A drugom je zgodom rekao: "Vi ste svijetlo svijeta. Kako je to moguće spojiti? Je li Krist svijetlo svijeta, On, koji je punina savršenstva, ili mi ljudi, opterećeni bezbrojnim pogreškama? Oboje nije moguće! Ne bi li to bilo protuslovno? U divnoj zamisli Božjoj obo je je ujedinjeno. Po svojoj vlasti-

toj naravi nismo mi svijetlo svijeta. To smo po Kristu, ko je u nama. što Krist zaprema više mjesta u nama, što On većma u nama raste, što nas većma napunja i ispunja, što se više približujemo "punini Kristovoj - to smo, po Njemu većma svijetlo svijeta, to intenživnije i neodoljivije svijetli ovo svijetlo u nama. Zacijelo ste već sreli ljude, iz kojih izbija neka čudna snaga, ljude, čija cijela osobnost zrači, raspostire nešto, što čovjeka svladava, nešto pred čim čovjek pun strahopočitanja šuti, i nehotice ostaje potresen, ganut, dirnut. Mi smo nosioci svijetla.

Eto simbolike, koja je liturgiji toliko draga. Otvori samo misal i vidjet ćeš, kako je često o tome govor. Primjeri. Nakon krštenja predaje službenik Crkve kumu umjesto novorodjenommkršćaninu goruću svijeću uz riječi: "Primi goruću svijeću i neporočan čuvaj svoje krštenje. Vrši Božje zapovijedi, da Gospodinu, kada dodje na svadbu, možeš poći u susret zajedno sa svima svetima u nebeskom dvoru i da živiš u vijeke vjekova! Amen." Svijetlo označuje život. Milost krštenja, što je krštenik treba sačuvati, nije ništa drugo, nego život Presvetog Trojstva, dragocjenost, što ju je krštenik upravo primio. Kod sv. Mise moraju

gorjeti barem dvije svijeće. Pred Svetohraništem neprekidno ti - tra plamičak "vječnog svijetla" tu je život i izvor života! Pa onda po sveta uskrsne svijeće! Upravo je ne pojmljivo, kako su krasne ceremoni- je uskrsne noći malo poznate kato - licima, i koje se od nekog vremen a obavljaju(pri danjem svijetlu na ve liku subotu ujutro.) Krist, novo svi jetlo, izlazi iz groba. Svijetlo iz tmine. Iz smrti - život. Svijetlo i život, koji se prelijeva u one,koji sudjeluju kod žrtvene slave...Goru- ća svijeća svečane svete Pričesti.. svijeća umirućih... itd...

Biti kao Bog! Stari san čovječan stva! Nije to više san, nego kruta zbilja, koju je Bog ostavrio na ne- opisivo divan način! Samo, kada ne- bismo sada i dalje sniyali...

6. Učinimo još jedan korak

Do sada smo se zadržavali kod po jedinaca. I doista otrkili smo tu upravo čarobne i veličanstvene crte. Podjimo sada korak dalje! Pred Bo- gom i u Bogu ne smijemo promatra-ti nas same kao pojedince. Ne kao usam jenike. Zaustavimo svoj pogled na onome, što je pažljivi učitelj već naslutio. Na lozi, kojoj mi pripada mo kao grane,na tijelu, kojemu smo prirasli kao udovi, postoje još i druge grane i drugi udovi. Ovi udovi

i ove grane imaju isti život kao i tijelo ili loza, i kao ja. Kao što je Krist u meni, tako je i u njima. U njima buja punina Božanskog života kao i u meni. I kao što svuda ima usahlih i otpalih grana, ima ih i ovdje. Dakle... Dakle, svi smo jedno u Kristu! Oni su dio Krista. Ja takodjer! Dakle: zajednica. Ponavljam tu misao: mi smo u zajednici s Kristom. Nismo mi tudjinci. Dapače, više nego braća: Krist je glava, a svi, i to svi bez razlike,udovi njegova tajinstvenog tijela. Mi smo, dakle, udovi Krista, koji stupa kroz vjekove, kroz svako doba, kroz svaku zemlju, kroz našu epohu i kroz našu domovinu. Ovdje je govor o totalnom, sveobuhvatnom Kristu. Iako je On u sebi nadasve savršen, nesavršen je u svojim udovima. I tako On korača postajući sve savršeniji do časa, što ga je Otac odredio.Tada će biti konac svijet i sud,na kojemu će se odijeliti kraljevstvo svi svjetlosti od tame. Ova zajdni-ca postaje vidljiva u hijerarhijski uujedinjenoj Crkvi, koju je osnovao sam Krist. Crkva. Nije to ukočeni zglob, ili, makar i genijalno iskonstruirana skela. Nije to vrlo dobro uredjena zajednica, ili veliki klub. Nije to beskrvna vladavina.Crkva je živi Krist, koji i dalje prolazi kroz stoljeća, Pod tim vidom bit će i naš pojam o Crkvi posve

drugačiji. No o tome ćemo ovdje samo natuknuti. Sada se pred našim duhovnim okom pojavljuje zajednca svetih u posve novom svijetlu. Kao vjenčani prsten okružuje i obuhvaća zemaljsku kuglu i ujedinjuje sve, koji se s Kristom bore i žive. Proteže se još i dalje u dubinu i u visinu. Ova duhovna životna zejednica dopire sve do vrata podzemlja, sve do čistilišta, jer i trpeća Crkva pripada ovoj zajednici. Proteže i u nebo, jer obuhvaća i slavnu Crkvu. Kako je bujan i obilan život, što struji iz Krista i razlijeva se u ovom moćnom i na daleko razgranjenom organizmu, prenoseći u svakog od nas kucaj Božanskog života i bogatstva. Što se sve ne da izvesti iz ove istine, s-ako je unesemo u život? Pomisli samo na svoju molitvu: O, Bože, ja... ja ovo... ja too.. Uvijek to neiz - bježivo "ja". Neispravno! Morali bismo reći! Mi!... Mi, Tvoja braća... No tu je tek slutnja. Blago onome, koji i dalje kopa, te nastoji cijelo blago izvaditi na svijetlo i od njega živjeti! Muzej je nedvojbeno lijepa stvar. U njemu ćeš za nekoliko korisno upotrebljenih časaka nadoknaditi izgubljene sate. To je.. muzej. Nije li i sa životom tako..? Mislim s ovim sadašnjim, dašnjim životom. Ima tu skupocjenih stvari, ko je često nadmašuju milijunske vri - jednosti. Ali sve je to numerirano,

uknjiženo, u staklenim ormarima s natpisom: "Molim ne doticati! "Nismo li i mi kršćani životne istine stavili u muzej? Nismo li ih izbrisali s liste životnih dnevnih potreba? Ne dolazimo li s njima u doticaj jedino u blagdanskom, a nikada ne u radnom ruhu? Izvadimo ih iz muzeja! Unesimo to blago u život!

7. Živi mrtvaci...

Lješina... Eno tamo u mrtvačnici leži lješina. Već je u lijesu. Gore dvije svijeće. Dvije svijeće i ništa više! Prostor ispunja hladnoća, koja se spušta na svaki život. Ostajemo potišteni, potreseni, uzeti. Čudan je osjećaj živoga čovjeka, kada stoji pored mrtvaca. Ima li na njemu još nešto od onoga, što se nekoć zvalo: čovjek? Nijek to više ni sjena čovjeka, jer se ona s njime pomicala. Bezimeni ostatak, kojeg se živi žele što prije osloboditi, i od kojeg zajednica nema više nikakve koristi. Zacijelo, ti se još uvijek pitaš, kakvo je značenje naslova? A ipak je tako! Ima lješina, koje se kreću. Nažalost... ima ih. I u našem svakidašnjem životu. Oni su u našoj sredini. Okružuju nas. Zdravi su kao dren. Puni su životnog veselja. Oni se rumene. Smiju se i šale. Pjevaju i rade. U nedjelju, ili već u subotu na veče hrle na kolodvor u športskom odijelu, da se odazovu za

uknjiženo, u staklenim ormarima s natpisom: "Molim ne doticati! "Nismo li i mi kršćani životne istine stavili u muzej? Nismo li ih izbrisali s liste životnih dnevnih potreba? Ne dolazimo li s njima u doticaj jedino u blagdanskom, a nikada ne u radnom ruhu? Izvadimo ih iz muzeja! Unesimo to blago u život!

7. Živi mrtvaci...

Lješina... Eno tamo u mrtvačnici leži lješina. Već je u lijesu. Gore dvije svijeće. Dvije svijeće i ništa više! Prostor ispunja hladnoća, koja se spušta na svaki život. Ostajemo potišteni, potreseni, uzeti. Čudan je osjećaj živoga čovjeka, kada stoji pored mrtvaca. Ima li na njemu još nešto od onoga, što se nekoć zvalo: čovjek? Nijek to više ni sjena čovjeka, jer se ona s njime pomicala. Bezimeni ostatak, kojeg se živi žele što prije osloboditi, i od kojeg zajednica nema više nikakve koristi. Zacijelo, ti se još uvijek pitaš, kakvo je značenje naslova ? A ipak je tako! Ima lješina, koje se kreću. Nažalost... ima ih. I u našem svakidašnjem životu. Oni su u našoj sredini. Okružuju nas. Zdravi su kao dren. Puni su životnog veselja. Oni se rumene. Smiju se i šale. Pjevaju i rade. U nedjelju, ili već u subotu na veče hrle na kolodvor u športskom odijelu, da se odazovu za

mamljivom zovu krasnih gorskih vrhunaca. Iz njihovih očiju odsjeva životna radost i svako obilje. Pa ipak su to putujuće lješine! Okružuju nas smrt i sjena. Naravno nije govor o njihovom tijelu, koje je zdravo i otporno. Duševno su mrtvi, bezvrijedni, lakši od pera poletarca u gnijezdu. To vam je bezvrijedna, roba, iako često kraljevski urešena! U njihovoj je duši zamro Božanski život. Oni nisu više u živoj i životonosnoj vezi s praizvorom svega života, s Presvetim Trojstvom.

Prekidaš s čitanjem i dvojbeno klimaš glavom. Misliš možda: to je puka igra riječi, ili najcrniji pesimizam i pretjerivanje! Nemaš pravo! Osvrni se samo! Nisu li ljudi, što ih susrećeš svako jutro ili svakog podneva, pri polasku na rad ili pri povratku s rada, nije li čovjek, što pokraj tebe stoji na uličnoj platformi, nije li djevojka, što ju ti gotovo po dogovoru vidjaš svakoga dana na istom uglu, kako pokraj tebe projuri, kao da se okreće u plesnoj dvorani, nisu li svi ti ljudi često živi mrtvaci? Kada bi sudio po izgledu lica, zacijelo ne bi došao do takvog zaključka. Što vrijedi izgled! Promatraj čovjeka bez maske, bez obzira na vanjštinu i kretnje, pa što će ostati? Struji li njihovom dušom još uvijek onaj Bo-

mamljivom zovu krasnih gorskih vrhunaca. Iz njihovih očiju odsjeva životna radost i svako obilje. Pa ipak su to putujuće lješine! Okružuju nas smrt i sjena. Naravno nije govor o njihovom tijelu, koje je zdravo i otporno. Dušewno su mrtvi, bezvrijedni, lakši od pera poletarca u gnijezdu. To vam je bezvrijedna, roba, iako često kraljevski urešena! U njihovoj je duši zamro Božanski život. Oni nisu više u živoj i životonosnoj vezi s praizvorom svega života, s Presvetim Trojstvom.

Prekidaš s čitanjem i dvojbeno klimaš glavom. Misliš možda: to je puka igra riječi, ili najcrniji pesimizam i pretjerivanje! Nemaš pravo! Osvrni se samo! Nisu li ljudi, što ih susrećeš svako jutro ili svakog podneva, pri polasku na rad ili pri povratku s rada, nije li čovjek, što pokraj tebe stoji na uličnoj platformi, nije li djevojka, što ju ti gotovo po dogovoru vidjaš svakoga dana na istom uglu, kako pokraj tebe projuri, kao da se okreće u plesnoj dvorani, nisu li svi ti ljudi često živi mrtvaci? Kada bi sudio po izgledu lica, zacijelo ne bi došao do takvog zaključka. Što vrijedi izgled! Promatraj čovjeka bez maske, bez obzira na vanjštinu i kretnje, pa što će ostati? Strujili njihovom dušom još uvijek onaj Božanski život, što su ga primili na krštenju? Plamti li u njihovu srcu još uvijek vatra Božje milosti i žar njegove ljubavi? Ili je sve to već odavno ugasnulo? Sada smo na pravom terenu. O svome prijatelju iz ureda znadeš ti ovo ili ono. Poznaješ njegov život, njegove strasti ili doživljaje možda bolje, nego njegov dušobrižnik. I onda?... Nismo pozvani da drugima sudimo! Što li sve vidi oko Gospodina Boga, kojemu nije nepoznato ni ono, što je nama sakriveno iza vanjskog sjaja ljudskog života, u onom malom hramu, koji se zove ljudska duša, i gdje je nekada bio hram u svijetlu prve milosti? Živi mrtvaci! Usahlo i ogoljelo drvlje. Otpalo lišće. Suhe grane, na kojima neće izbiti pupoljak novog života sve dotle, dok se vrata njihove duše širom ne rastvore milosti Božjoj, koja bi ih mogla oživjeti i usrećiti, kao što sunčano svijetlo u prvom žaru osvita, daje životnu snagu biljnom i životinjskom svijetu. A ti, prijatelju? Pripadaš li i ti možda s većim dijelom svoga života u ovo živo carstvo smrti? U ovu armiju neplodnih? Je si li i ti možda jedan od onih kršćana, koji u ovom svijetu, t.j. u svijetlu boažnske nazočnosti žive osam dana nakon velikog četvrtka, petka ili Uskrsa, da potom redovito s matematičkom

sigurnošću ponovno utonu i isčeznu u kraljevstvu smrti, iz kojega su samo na časak izvirili na svijetlo života?

Podješ li u planine svoga rodnoga kraja, možda u prekrasne Vogeze, naići ćeš često na razvaline starih zamaka i dvoraca. I osjetit ćeš tu neobičan čar. U njima živi prošla veličina i duh vječnosti. Pogled na mrtve, razrušene dvorane, smrvljeno kamenje, zasute odaje, strašnu tišinu i mir, budi u srcu čovjeka osjećaje duboke boli i potresenosti. Izumrli život. Da, moje se misli svraćaju na ove razvaline po gorskim proplancima, kada gledam ove ljude, u kojima je ugasnuo blistavi život presvetog Trojstva. Njihov život je samo puki, mrtvi spomenik, samo sjećanje na prošlost, na srušenu veličinu, na ugasnuli sjaj. Okružuje ih gorka žalost. Tragedija... Oni su ljuske bez ploda, kostur bez duha, zamak bez stanovnika, dvorane bez gostiju. Lješine... A ipak su svi stvoreni, da budu nosioci svijetla. Stvoreni su, da budu posuda, u kojoj će biti pohranjena najvrijednija skupocjenost, Svetohranište, u koje mu će prebivati Svevišnji. Zato su tu. Jedino zato! Zar im to nije poznato? Ili, možda im je to bilo sakriveno?...

OSVRT

Ako te netko, koje mu je kršćanstvo poznato jedino po imenu, upita na pr. u nekoj čekaonici, željezničkom restoranu ili hotelu: što je A. B. C. kršćanstva, što je bitno? Dovoljno je da mu predočiš centralnu misao: Bog je u nama. Mi smo pozvani, da budemo Bogonosci, Kristonosci. Što je, dakle, kršćanstvo? Kršćanstvo je Božji život u nama i naš život u Bogu. To je A.B.C. I savršenstvo kršćanstva. Ovdje moramo započeti, ako ne želimo, da naš pojam o kršćanstvu bude kuća od karata, kostur bez duha i skup pobožnih običaja. Ovdje treba početi i dalje izgradjivati. Tko želi, da kopa dalje, da uroni u dubinu, mora kopati u ovom smjeru. Središnja točka kršćanstva jest činjenica: da je Bog u nama. Njezinu važnost i nenadokradivost dokazujemo i dubokom pobožnošću.

Je li sve to beskorisno

Doista, bez vrhunaravnog života, cio je taj bitak i djelovanje bez koristi, uzalud. Bez toga života si duševno mrtav. Mogu li mrtvi djelovati? Mogu li oni što zaslužiti, uzimati hranu, biti nekome od koristi, veseliti se? Mrtav je kršćanin u čijoj je duši ugasnuo božanski

život. Pusto gariste. On više ne mo
že zasluživati za nebo. Njegov rad,
pun muke i napora, njegova borba za
život i veselje, sve je to bez ko-
risti, uzalud. Njegove boli,njegove
bolesti, njegovi dnevni križevi,bez
koristi, uzalud. Njegova dobročin -
stva i plemenito nastojanje u poma-
ganju bližnjih, - bez koristi, uza-
lud. Sve je uzaludl On više ne može
zasluživati za vječni život.Sve do-
tle, dok se ne preporodi u Kristu..
Naprotiv kako je plodonosan dan ži-
vog kršćanina! Nemoguće je nabroji-
ti sve ono, što je njegov dobitak.
On živi u Kristu. S Kristom dono-si
plod u svemu što čini, bilo da to
čini rado, u nevolji ili u šali.Ži-
vot radja život. Smrt ne radja ni-
šta... Dakle, i s ovog stanovišta i
ma najveću vrijednost božanski ži-
vot.

Žarište

Mi kršćani nismo trgovčići.Ne dr
žimo u ruci računaljku i ne izraču-
navamo unaprijed, koliko ćemo zaslu
ga kod Boga steći s ovim, a koliko
s onim. Ne zbrajamo oproste,ne ras-
podjeljujemo dobra djela prema bro-
jevima, ne bilježimo pobožne uzdahe
na listu prema rangu, kategoriji i
vrijednosti... Iako je sve to dobro
i vrijedno preporuke, ipak ne smi -
jemo potkopati ono, što je bitno.

Jer, gdje je tada sloboda, plemeni-
tost i velikodušnost djece Božje.
Kršćanstvo je živo, život s Bogom ;
život u ljubavi. Stoga želimo poka-
zati važnost ove činjenice i drugim
istinama. Istina o božanskom životu
u našoj duši jest jezgra, bit krš-
ćanstva; to je centralna točka oda-
kle sve polazi i kamo sesve vraća.
Usporedimo kršćanstvo s krugom,tada
je ova istina središte i žarište .
Od nje teku linije prema periferiji
Sve ostale istine tiskaju se oko o-
ve centralne točke i oko nje se gra
naju i svrstavaju.

Tko želi razumjeti kršćanstvo,mo
ra ući u ovo središte kruga: tu je
sva nauka, i sve istine vjere - u
redu, bez protivurječja, jedna iz
druge izvire i jedna u drugu uvire.
Zatim dolaze stvari, koje se nalaze
u blizini ovoga središta. To su sv.
Misa, liturgija i sakramenti. Ima
medjutim i takovih stvari, koje su
vrlo daleko od središta,posve na pe
riferiji. I one imaju svoju vrijed-
nost, ali drugotnu, drugorazrednu .
One, dakle, n spadaju na bit krš -
ćanstva. Dosl edno, u vjerskom živo
tu njihovo mj sto nije u prvome re-
du, ako ne že imo, da krug postane
elipsa. Ova p redba s krugom i nje-
govim središt m razjašnjava također

i čudnu pojavu, da katolicizam onima, koji su izvan njega izgledastra hovito zapleten, kao nerazrješivo klupko propisa, pravila, zabrana,obreda i blagdana. On dolazi iz vana prema crkvi. U prvom redu se susreče s onim, što je na periferiji,što je nebitno, sporedno. On vidi,da katolik čini znak križa, da uzima blagoslovljenu vodu, da petkom ne jede meso, da ima uvijek u pripravi priličan broj pobožnosti, da jedan dan slavi jednog, a drugi dan drugog sveca. Sve se to u njegovoj glavi zamrsilo. On ne vidi spojnici periferije sa središtem, niti podredjeni značaj periferijskih stvari. On ne vidi središte. Koje čudo, akosti če krive pojmove o Crkvi! Nismo li i mi katolici poneki put zato krivi?

Ključ

Želimo li još koju poredbu, tada podjimo u jednu od naših katedrala. Sve crte teže prema gore. Svinuti lukovi gube se smjelo u visini,prema nebu. U tom je luku važan svaki kamen. No najvažniji je onaj, gdje se savijeni lukovi sastaju. On ima položaj ključa i drži luk. Tako je isti i s istinom o Božjem prebivanju u čovjeku. Ona je ključ cijelog,veličanstvenog hrama.

Pregled

Zašto je Bog stvorio zemlju? Poradi svoje slave. Radi svoje slave stvorio je Bog čovjeka kraljem stvorenja. I taj čovjek može duhom svojim ono, što ne može osim njega ni jedno drugo biće, ma bilo ne znam kako lijepo. Čovjek može spoznavati i ljubiti. Ovim darovima duha uzdignut je čovjek upravo o neba visoko, - i iznad svakog živog bića. I Gospodin je pošao još dalje.Dopusti o je čovjeku, da ima udjela u Bož - jem biću. Tako mu je Bog, Gospodar stvorenja stavio krunu na glavu.Zašto otkupljenje? Krist je došao,živio i umro, da bi ljudski rod došao ponovno u posjed božanskog dara,što su ga Adam i Eva izgubili. Čemu su bili potrebni apostoli? Čemu Crkva? Njihova je dužnost, da taj život dijele. Ne od sebe, nego od Krista. Njihova je dužnost, da božanski život u dušama, u udovima Kristovim dodje do punine cvata. Zato su tu sacramenti. Oni taj život podijelju ju ili umnažaju. I kada bismo pošli dalje, vidjeli bismo, da je u kršćanstvu sve usko povezano. Poslušajmo kako Dr. Karl Adam govori o tome, kako je Božji život u nama žarište cjelokupne nauke kršćanstva i Crkve: "Kristološke dogme u užem smislu opisuju nam osobu Boga - Čovjeka,otsjev Božjeg savršenstva na licu Isusovu. Dogme o spasenju opisuju nam

njegovo otkupiteljsko djelovanje u u životu, patnjama, smrti, slavi na desnoj strani Očevoj.

Dogme o Presvetom Trojstvu vode nas na prairzvor božanskog života, u krilo Očevo, i učvršćuju vremensko-prostornu pojavu Isusovu u izlaže - njima unutar Presvetog Trojstva. Dog me iz Mariologije nam pružaju tje - lesnu i naravnu ovisnost Isusova čo vještva i njegova otkupiteljskog dje la u odnosu prema njegovoj blagoslav ljenoj Majci. Dogme o milosti učvr- šćuju nas u tome, da nas Krist nije morao otkupiti, i da bez njegova Bo gootkupiteljskog djela ne bismo bi- li spašeni. Te dogme tvore temeljno nastrojenje otkupljenih: ljubav, mir i radost u Duhu Svetome. Dogme o Cr kvi, sakramentima i sakramentalima obsvjetljuju poredništvo novog ži- vota, koji izvire iz Krista i preli jeva se u ljude svih vremena i kra- jeva. Dogme o posljednjim stvarima prikazuju nam Isusa kao suca i Ono- ga, koji kida nit svjetskog toka, i koji nakon izvršenog otkupljenja vra ća Ocu vlast "da Bog bude sve u sve mu". (Dr. Karl Adam) Das Wesen des Katholicismus). Tako je dakle, ovaj božanski život žarište vjere, bit kršćanstva, centar, kojemu smjera

svaka riječ i svako djelo.

"Ja sam došao, da imaju život, i da ga imaju u izobilju!".....

-

DRUGI DIO

Svijetlo svijetli

Zar je potrebno istaći nešto tako po sebi razumljivo? Nije li čudno, što to moramo isticati? Možete li zamisliti svijetlo, koje ne svijetli? Upravo stoga i jeste svijetlo, jer svijetli. Peć, koja ne gri je, bacamo u staro gvoždje. Metlu, koja više ne mete, bacamo u peć. Sve je to samo po sebi razumljivo, kada se radi o iskustvu iz dnevnoga života, toliko razumljivo, da je upravo smiješno to isticati. Zar je tada drugačije u našem nutarnjem životu? Ako je u našoj duši izvor svijetla, ili točnije, ako je izvor svijetla u nama, tada nije moguće, da to svijetlo ne svijetli. Ne možemo to ni zamisliti! Iz mnogih kršća na ne svijetli ništa, jer u njima nema upravo ništa. Tmina radja jedino noć, smrt i sjene...

Ti si već zacijelo susreo ljude, iz čije osobnosti izbija nešto posebno. Nešto, što ti možda ne bi mogao pobliže odrediti, ali ipak nešto, što je svladalo, što te je prisililo n- strahopočitanje, neka vrhunaravna sila. To nešto je Krist, koji se odražava u čitavom njihovu držanju, u očima, u govoru i u šutnji

tih ljudi, koji drugu usrećuju i osvijetljuju. Značajno je, da od tih ljudi odlazimo uzdignuti, oplemenjeni, obogaćeni, duboko dirnuti i s pritajenom željo, da i sami postignemo tu veličinu, ako je moguće.

Svijetlo svijetli. Drkčije ne može. Takva mu je narav! Život Božji u duši ne može ostati sakriven. Nije moguće, da bude zatvoren među četiri stijenke ljudskog srca. Taj život prodire uske granice vlastite duše, da ispuni sve, što dolazi u dodir s tim pobožanstvenjenim čovjekom. On prožimlje posve njegov život: njegove misli i želje, njegov rad i želje, njegov rad i obitelj, njegove radosti i žalosti...Sve biva uzdignuto iz čisto naravnog i uneseno u Krista. Po njemu,snjim i u njemu čini on sve. Ne djeluje više on sam. Krist djeluje s njime.I kada to govorim ne mislim samo na molitvu. Krist živi u živim kršćanima: NE misli samo na svete stvari!Misli na ono svakidašnje, maleno,ono dnevno vrludanje amo tamo s tisuću svojih sitnica: u svemu tome djeluje Krist. Obzirom na to nema više sitnica. Tko nosi Boga u svojem biću, shvaća ga Božanski i vidi svijetlo njegovo u svim stvorovima. Sva mu tada bića izgledaju božanska, i u svima se oblikuje Bog. U njemu su oči Božje uvijek otvorene i on se nečujno [illegible] odvraća od

svega izvan sebe, da bi uronio u uvijek prisutnog Boga. Tako na pr.onaj, koji umire od žedje, može činiti ili misliti i nešto drugo, a ne na piće, ali dokllegod žedja traje, nije mu moguće zaboraviti na piće gdjegod bio, štogod činio, kakvimgod se mislima, željama ili činima bavio. I što je jača žedj, to je i u njemu življa i trajnija misao na piće. Ili, ako netko nešto strastveno svom dušom ljubi, da ga ništa drugo ne veseli, i da ništa drugo ne privlači njegovo srce kao to nešto,jer on samo to hoće i ništa drugo. Sporedno je, gdje se taj čovjek nalazi kod koga je, što počinje ili čini, slika ljubljene stvari ne gubi se nikada ispred njegovih očiju,i što ju više i dublje ljubi, u toliko je življe pronalazi u svim stvarima. Prenesimo to na Boga. Takav čovjek ne traži mir, jer nije uznemiren.On je u toliko više od Boga obdaren milošću, ako sve stvorove gleda, u koliko je Bog u njima, a ne prema njihovoj vlastitoj vrijednosti. Naravno zato se traži revnost i predanje, a također i neprekidna pažnja na našu nutrinu i budna, jasna i čvrsta svijest, da se naši osjećaji obraćaju stvarima i ljudima. To se ne postiže tako, da bježimo od stvari i povlačimo se u samoću, nego se moramo naučiti na nutarnju usamlje-

nost bez obzira gdje i kod koga se nalazimo. Čovjek mora naučiti, da **loni okvir** stvari i da u njima spo**znaje** Boga, kojega će učvrstiti u **svojoj duši**, kao neprolaznu sliku (**Meister** Eckhardt: Die Lehre vom **Wesentlichen** Werk"). Hvala ti učitelju Eckhardt, za ove riječi! Kako nam se proširuje vidokrug! Mi smo kao planinar, koji se nalazi na zidu visokog zamka i promatra preko ravnica kao ukopan od udivljenja plodne doline. Naše se srce širi.. U kratkim konturama prikazat ćemo, kako taj božanski život izvire i struji:

1) U našoj vlastitoj duši, koja se s radošću, ponosom i ljubavlju obraća Ocu i

2. prema vani - na rad, obitelj, odmor i bol.

Svijetlo svijetli! Biti kršća**nin je dar.** Također i dužnost. Ka**da su prije** nekoliko godina trebale započeti olimpijske igre, zapalili su u Grčkoj baklju. trkači su nosili tu vatru preko granica, bregova i nizina u Berlin. Trkači su se izmjenjivali. Baklja je išla od ruke do ruke... To je zadaća živih kršćana! I oni su kao nosioci svijetla. Predaju baklju iz ruke u ruku, da Kristovo svijetlo sve obasja. Preko granica, rijeka i mora.

Divna zadaća! Vrijedna plemenite duše.

1. Svijetlo u mojoj duši

Ako svijetlo padne na kristalnu kuglu, izgleda ova, kao da gori. Tako blista sunce Božanskog života i iz naše duše, u najbogatijoj raznolikosti i ljepoti. Ono proizvodi u nama:

a) Svetost;
b) Ljepotu;
c) Obilje kreposti;
d) Prijateljstvo s Bogom;
e) Djeca božja;

a) SVETOST - Najsvetiji je u meni! Kao miris najfinijeg tamnjana diže se On iz duše u visinu. On je kao zrcalo, u kojemu se odrazuje čista slika Božja. Nije li posve opravdan naziv prvih kršćana: sveti?

b) LJEPOTU - s ovom svetošću je spojena nadzemaljska ljepota. Ljepota, koju mi našim okom, koje je vezano zemaljštinom, ne možemo zadržati. Bog i blaženi dive joj se i raduju. Koji puta možemo i mi uloviti tračak ove duševne ljepote u oku sveca ili nevinog djeteta. Promatranje ove ljepote izmamilo je crkvenim Očima slike kao ove: "Duša je skupocjena, od Boga naslikana slika (Sv. Ambrozije), "Zlatni kip" (Sv. I. Zlatousti), "Blistavo svijetlo" (Bazilije). Slika Presvetog Trojstva u

utiskuje se u dušu i daje joj ljepo tu.

c) OBILJE KREPOST - gdje je Bog, tamo je punina. Njegova prisutnost ulijeva u dušu, u kojoj se stapaju narav i nadnarav, puninu kreposti: Vjere, Uzanja, Ljubavi i sedam darova Duha Svetoga.

d) PRIJATELJSTVO S BOGOM - Po svojoj naravi nismo mi prijatelji Božji, nego sluge. Po istočnom grijehu i ličnim grijesima smo njegovi neprijatelji. Po svojoj naravi ne bismo smjeli sjediti s desne strane Očeve, nego do njegovih nogu. Krist nam je rekao: Više vas ne zovem slugama, jer sluga ne zna, što radi njegov gospodar. Nego sam vas nazvao prijateljima, jer sam vam sve javio što sam čuo od Oca svoga(Jo 15,15).

e) DJECA BOŽJA - No Gospodin se ne zadovoljuje time, da nas sjedini sa svojom. To je vrhunac djela Božje milosti u našoj duši. Mi smo članovi Božje obitelji. Živimo u njegovoj kući i smijemo sjediti uz njegov stol. Smijemo mu sa svom srdačnošću reći: Oče! Svemogući je naš Otac! Vječni je naš Otac! Ne može ga pojmiti nebo ni zemlja, pa ipak je naš otac.

On je tako velik, da ga naša zemaljska narav ne može podnijeti, ako

vidi njegovo blaženstvo. Petar je smeteno govorio, kada je samo jedan trenutak gledao preobraženog Krista. I unatoč svemu tomu, - On je naš Otac, Otac, Otac! Pa ipak ima ljudi, koji u Bogu gledaju nadglednika, koji na svakom koraku vreba, ne bi li nas ulovio u prekršaju...! Slobodo, slobodo djece Božje! Ta svetost i ljepota otsijeva iz naše duše. Ona živi uronjena u sjaju Božjem. Osnovni ton ove melodije je radost. Božje zapovijedi ne guše tu radost, nego je čuvaju. Kao djeca Božja pristupamo Kristu kao brat bratu, kao mladji brat starijemu bratu, dolazimo u blizinu njegova dodira...

2. Radujte se životu!

Oho i takve uzvike ne čujemo često! A i kada ih čujemo, pratnja je obično takova, da nema ni malo kršćanske boje. I kada se smutnje čine, ponavljam: radujte se životu! KRŠĆANSTVO JE RADOST! Jedino tu je moguće naći pravu radost! Kako često nas poziva liturgija nekih blagdana kod sv. Mise usklikom radosti: GAUDEAMUS OMNES IN DOMINO! - Radujmo se svi u Gospodinu!

I kada nam ne bi bilo dovoljno afirmativno i radosno životno poimanje liturgije, još uvijek možemo navesti kraljevskog svjedoka Krista: učenici Ivanovi dodjoše k njemu i

rekoše: zašto mi i farizeji postimo, a tvoji učenici ne poste?! "Mogu li se uzvanici na svadbi žalostiti, dok je mladoženja medju njima" (Mt 9,14) A mladoženja je još uvijek kod nas. Samo ako mi hoćemo! Tu, dakle, nema mjesta žalosti! Kršćanin ne ide pognute glave. Mrki pogled i navorano lice nisu nužni znaci pobožnosti. Evo još jedne rečenice Kristove, koja je uzeta iz života: "Nitko ne stavlja zakrpe od sirova sukna na staru haljinu, jer zakrpa oduzima od haljine i veća rupa nastaje. Niti lijevaju novo vino u stare mješine, inače će mješine razdiru i vino se prolije, i mješine propadnu; nego lijevaju novo vino u nove mješine i oboje se sačuva. (Mt 9,16-17)

Ovaj novi život, što ga je Krist ulio u našu dušu, ova vatra Božje prisutnosti i ovo dioništvo u naravi Božjoj, jest nešto silno, neopisivo i novo, uopće nije moguće spojiti sa starozavjetnim strahom pred Bogom. Da bismo ovo prvo zlato mogli upoznati, traži se novi duh, duh radosti i ljubavi. I to je samo po sebi razumljivo. Kako bih mogao biti žalostan, kada posjedujem Onoga, kojega cio svijet ne može obuhvatiti? Zar ne moram prelipjeti od radosti, kada je moja duša postala nebo, svetohranište, dom Gospodnji ? Je li uopće moguće, da budem žalostan, kada Kris korača uz mene kao prijatelj uz prijatelja, kada mu ja nisam tudjinac, jer On prebiva u meni i ja u njemu? Krist je radost. To će se samo po sebi odraziti također i na tvojem licu kao otsjev božanskog svijetla u tvojoj duši, ako si samo dopustio, da se rasplamsa..... Kada ovako govorimo o radosti, ne znači to, da zatvaramo oči pred zbiljnošću života. To bi bilo nekršćanski. Kršćanstvo je uvijek blisko životu! Ima boli. Ima mnogo boli u svijetu. I u tvojem svakidašnjem životu. Kršćanski nazor o životu nije umjetnost ili vještina, koja bi isključila svaku bol iz ljudskog životnog toka. Trpjeti možemo ili kao životinja: bijedno jadikujući, opirući se i škripajući zubima, ili kao produženje muke Gospodinove, da bismo dopunili ono, što Krist nije podnio. Time je dosta rečeno. Što više budeš razmišljao o daru svoga krštenja, u toliko će veća radost preplaviti tvoje srce.

3. Zapovijedi

Iza naslova moram staviti upitnik? Što je sa zapovijedima? Kako one spadaju u radost i slobodu djece Božje?

Vozili smo se u autobusu, po katranom prevučenom pločniku, vožje u

i opreza. Nikome ne smeta na njihovu putu. Napeotiv! Ima brdskih staza, koje bi bile neprohodne, kada mjestimično ne bi bile ogradjene. Znaju to dobro oni, koji su se trmo glavili sa staze u ponor. Ima i takvih ljudi, koji se protive ovim mjerama opreza. Takovima ne dostaje životna ozbiljnost. Mirnom planinaru je olakšanje, kada na teškom mjestu nadje u kamen uzidanu ručku, ili kako to u Alpama čine, žičano uže. Tako je i na našem životnom putu! Ima upravo opasnih prelaza, mjesta, na kojima životu naše duše prijeti pogibao. Bog to zna. Zar će on, koji sve vidi i zna, staviti na kocku tako dragocjeno blago...? Zar će Otac samo gledati i ništa ne učiniti? Zar će dopustiti, da srljamo u nesreću! Ne će li On imati prema nama toliko ljubavi, kao oni ljudi, što na planinskim stazama prave zaštitne ograde za putnike i izletnike, koje nisu nikada vidjeli?

Nemoguće! Zato nam je Bog dao zapovijedi. To znači: Pazi! Ovdje je opasan zavoj! Ne želiš li lakoumno proigrati svoje duše život, tada učini, što naputak sadržan na ploči od tebe traži. Kako je to divno! Zapovijedi nisu olovni lanci, kojima okivaju ruke i noge, nisu zapreke na putu našega života, [illegible] imale

sudskom području. Najednom su kola bila naglo zakočena. Usred ulice bila je brana s natpisom na ploči: Stoj, zatvoren promet... obilazi desno! Šofer buči. Zakasnit ćemo! Čemu beskorisno zaobilaženje i treskanje na neravnim poljskim putevima... Ne mislimo li uvijek na tu riječ: Stoj! kada se govori o zapovijedima? Živimo kao putnik, koji s dosadom tumara ulicom i najednom nabasa na taj suhi: Stoj! Zatvoren promet!... Možda se i ražestimo radi toga, i ne dešava se to samo jednom. Često. Uvijek i uvijek isto: Ne moraš! Ne smiješ!

Ne smiješ imati tudje Bogove uz mene! Moje ime ne smiješ uludo izustiti! Ne smiješ počiniti brakolomstvo!... i tako redom... vječne, beskrajne linije. Kada smo prošli pored ploča s natpisima, što ih je Bog postavio, tada dolazi još i Crkva sa svojima i počinje iz početka: prvo: moraš... Pa da čovjek na koncu ne klone od umora? Ili, zar da ne dodje u napast, da pokida karike sa svim tim: trebaš, moraš, ne smiješ...? Ma gdje je tu još radost?

Ako mjesna uprava ne postavi uzduž kanala ili rijeke ogradu, govore ljudi o nemarnosti. Posve ispravno! Ograda na mostu ili kod zavoja gorskih puteva je nužna mjera zaštite

uništiti nape sile, nisu to grede u ličnih barikada: zapovijedi, - to je očinska ruka Božja, koja se svaki čas pruža, da zaštiti život naše duše...

Ima uvijek ljudi, a tko ne pripada toj kategoriji, koji rade bez razmišljanja o ovim očinskim savjetima i uputama, kao da Otac ne želi uvijek najbolje svojemu djetetu! Slobodni smo, ali... posljedice ćemo sami snositi!...

Izletnik dolazi na raskršće. Koleba. Kamo će poći? Ove staze vode duboko u šumu u tajinstvenu tamu jela, koje su tako gusto poredane jedna do druge, da ni jedan tračak svjetlosti ne prodire kroz njihove krošnje, koje se isprepliću u mirisne svodove. Gdje je put? Ah, pa tu visi ploča! Na njoj su podaci o smjeru i udaljenosti. Izletniku je odlanulo. Steže telećak, i polazi naprijed. Zar će Bog, Svemogući, drukčije s nama postupati, nego ljudi ? On poznaje sve puteve. On zna kamo vode: Do cilja, ili do bespuća, ili se možda gube u pješčanoj pustinji. Njegove zapovijedi nisu ništa drugo, nego ploče, koje su postavljene na raskršća i sadrže pouku. One su samo putokaz. Djelo ljubavi dobrotę za koje moramo biti zahvalni..Tako, dakle, zapovijedi nisu ograničenje našega života, nego njegova zaštita

Mi ih kadikad osjećamo kao ograničenje, - da, i dijete je koji puta mrzovoljno i neraspoloženo, ako mu otac brani, da se igra na prometnoj ulici. Odrazuje se to kao bol u njegovu bezazlenom djetinjem svijetu , ali je to ipak zahtijev mudre skrbi i ljubavi.

4. Velika zapovijed

Kada je govor o zapovijedima, mislimo u prvom redu na jednu, koja obuhvaća sve ostale, koja je sadržana u svim ostalima, i bez koje su sve ostale ništa.

LJUBAV

Ona je najveća i prva zapovijed. Što više - jedina! Dokaz? Sv. Pavao 1 Cor 13,1-3. "Kad bih jezike ljudske i andjeoske govorio, a ljubavi ne bih imao, bio bih kao mjed, koja ječi, ili praporac, koji zveči. Kad bih imao dar proroštva i znao sve tajne i sve znanje, i kad bih imao svu vjeru, da bih i gore premještao, a ljubavi ne bih imao, bio bih ništa." I tada sadržajna opomena Ivanova 1 Jo 4,7-8. "Predragi, ljubimo jedan drugoga, jer je ljubav od Boga, i svaki koji ima ljubav, od Boga je rodjen i pozna Boga. Tko koji nema ljubavi, ne pozna Boga, jer je Bog ljubav." - Tko nosi u sebi božanski život u svoj njegovoj punini, taj

ima takodjer puninu ljubavi.To dvoje je nerazdjeljivo! To je najdublje opravdanje ljubavi. Često se govori: moraš ljubiti svoga bližnjega , on je tvoj brat, svi smo mi braća i to je posve ispravno! Ali kako je to slabo, kljasto! Kako je to još daleko od stvarnosti! Moj bližnji mi je više, nego brat. On je u Kristu, ja sam u Kristu: oboje smo jedno. Nismo samo krvni rodjaci kao braća, mi imamo isti život.Kao udovi jednog tijela, ili loze jednog čokota. Mrziti bližnjega? A tko mrzi samoga sebe? Mrziti bližnjega... znači: mrziti sebe, znači: mrziti Krista! Kako je moguće, da Krista istovremeno ljubim i mrzim?Protivurječje već u riječi... Je li tko čuo, da netko mrzi vlastite udove?Ako se to i desi, tada je to bolesna pojava! Ako ljubim Krista, ljubit ću i bližnjega. Svejedno je, kako se on zove. Svejedno je, da li on stoji na ulici s lopatom u ruci,ili za stolom u radionici, ili vrši svoj obrt. Crte njegova lica blijede. Na njemu se odrazuje Krist - velik i moćan... Nije on tudjinac,Kristkoji se mene ne bi ticao. Isti je to Krist, koji je u meni, i u njemu sam ja. Mene i bližnjega, bez obzira tko je on, spajaju tisuće niti. Jedva što sam napisao riječ niti, već bih je mogao precrtati.

Nedostatna je! U njoj je tako malo izražajne snage. Neispravna je! Spojne niti su mrtve. A mi smo životno povezani u jedno isprepleteni!

Zbunjuje nas siromaštvo ljudskog rječnika... Što, ako je taj čovjek u sebi ugasio božanski život?..Što, ako je počinio ovo najstrašnije samoubojstvo?...

Tada ostaje moja ljubav! Njoj se pridružuje sućut, koju osjećamo prema bolesniku i samilost, koju njetimo prema onome, koji je izgubio baštinu. On je još uvijek skupocjena posuda, koju je oblikovala stvaralačka ruka Božja, iako je sada prazna, pusta i bez života. On je još uvijek suhi pustinjski pjesak , koji čežne za kišnim kapljicama.

Jedino Bog može oživjeti ovog mrtvaca i ispuniti praznu posudu. Bit će to možda u toliko prije, ako se ja samilosno prignem do njegova ruba... Jer vatra razgara i život daje život! Mi spoznajemo, kako nas ova perspektiva kršćanstva neizmjerno obogaćuje. Ovdje je najdublje opravdanje ljubavi prema bližnjemu . Uklonimo li to, preostat će nam samo smiona opsjena humaniteta, koji ne - jednom - prelazi preko onoga, što je najdragocjenije, i od slasnog kolača dijeli samo sastrugane mrvice.

5. Krist

Ako promatramo kako novi život pušta zrake u našu vlastitu duša,ta da ćemo otkriti još nešto novo istu pit ćemo u posve novi odnos prema Kristu. Dosada je Krist za nas bio samo povjesna činjenica. On je za-ostao u dalekoj prošlosti,povijesti. To je tako daleko, tako davno,da je On živio! In illo tempore, u ono vrijeme, - u ono basnoslovno prasta ro doba. Bio je sjećanje. Drago,vri jedno sjećanje. Ali ipak samo sje - čanje, uspomena. Izmedju nas i nje-ga izdižu se nesavladivo dvije ti-suće godina... Uvijek smo motrili Krista, kako se u ono vrijeme kre - tao: kako je govorio, borio se i um ro. Iza njegova života stavili smo točku i povukli c.tu. Mislili smo na njega, kako se misli na druge po kojnike... Sada je On najednom stu-pio u središte našega života.Evo ga tu, upravo na dohvatu. On postaje sadašnjost i prisutnost.

Stupamo s njime u životnu relaci-ju. Nije On više samo velika pojava, koja je veličanstveno prolazila uli-cama Jeruzalema. Nije On više samo veliki Učitelj, koji je snagom ru-jeći zarobljavao mase tako, te su mogli reći oni, koji su ga htjeli od vesti: "Kao ovaj, nije nam još ni-ko govorio" (Jo 7,46).O njemu piše

Evandjelista: sav narod je išao za njim. - On živi. Njegova riječ odje kuje u našoj duši. U nama kola nje-gov život. - Tako blizu, da se s na šim životom ujedinjuje. On govori bolesnicima, tješi ih i lijčči po-nama. Po meni uči narod, koji žedja On prolazi našim ulicama i stoji kraj rasvijetljenog izloga. Ide u tvornićke dvorane, urede i radionice. Vozi se u našim tramvajima i pretovarenim autobusima... Krist je danas ovdje,u nama, medju nama..... Krist, koji vječno živi, korača i kroz naše uzburkano stolječe. Time smo htjeli naznačiti, da božanski život ne prosvjetljuje samo našu du šu, nego se razlijeva i van. No o tome će biti jo govora.

6. Španski zid

Zante li što je to španski zid ? Ima ljudi, koji pojedine svoje ži-votne sfere odjeljuju jednu od dru-ge. Ovdje je vjera, a tamo profani život; ovdje molitva, a tamo rad; ovdje služba Božja, a tamo služba svijeta. Izmedju vjere i života po-stavljaju španski zid. Živo kršćan-stvo mora odbiti taj sistem dijelje nja. To se ne može usvojiti.Mi smo Božji. Ali ne samo mi, nego i sve ono, što dolazi u dodir s nama:bilo da su to subraća, ili rad, sloboda, obitelj ili odmor. U životu pravog kršćanina nema samovlasnih područj.

Njega ispunja nadnarvani život:koji on mora dovesta do razvoja - ne protiv ljudi, s kojima živi, nego po njima, ne protiv svijeta, koji ga okružuje, nego po njemu.Ljudi s kojima živi, radi i boravi, ne mogu stajati prema njegovu nutarnjem životu neutralno ili čak kao protivnici.Božanski život njegove duše mora bilo na koji način preći i na njih. Sve njegove akcije, poslovi i djalovanja nisu sudbonosni udes, koji mora nositi, i kojega bi se oslobodio čim prije, jer sve to osjeća kao zapreku nutarnjeg života. Ne! Sve je to volja Božja! Nije to smetnja, nego sredstvo za usavršenje nutarnjeg života.

Netko je jednom reka: zar sam ja čuvar svoga brata? A bio je njegov ubojica. Živi kršćanin ne smije i ne može reći: što me se tiču drugi ljudi! On snosi odgovornost za svoju okolinu. Ne traži se od njega,da se u radionici uspne na stol, i da propovijeda. Propovijedati je lako. Njega u prvom redu uznosi nutarnja vrijednost svakog pojedinca.On štuje u njemu u Bogu uronjeni bitak i ljubav. Nije on njuškalo, koje se u pliće u privatni život subrače.Ljubav prema Bogu, kojega nosi u sebi, sili ga, da i drugima daruje to blago. Postoji bezbroj malih stvari, susretljivosti, prijaznosti, pažnje

i usluga što ih može učiniti drugima. Sjećam se nekog mladića;on je pomagao svome prijatelju,koji je bio sam u kućnom gospodarstvu, i držao je to za najnaravniju stvar, za nešto, što se samo po sebi razumije Sjećam se mesarskog pomoćnika, koji je s nekim naučnikom dijelio svoje jutarnje zalogaje, a da pri tome ni je davao maha frazama i gestama,jer se nije radilo o tome, da se zašiljenim i finim prstima pruži milo - stinja. Dijeliti novac? Može to biti vrlo važno! No to je lako,ako ga imamo. Kršćanin može dati nešto više, dragocjenije. Sjećam se nekemlade radnice, koja je slobodno vrijeme nedjeljnih popodneva žrtvovala svojim prijateljicama, da u svojoj, da u svojoj lakomislenosti ne bi pošle stranputicom. Sjećam se tvorničke namještenice, koja je novo pridošlu ranicu poučavala, kako bi je uvela u posao, koji joj nije polazio od ruke. Uveče je išla duljim , zaobilaznim putem, samo da bi mogla pratiti novu radnicu, i ukoliko je to moguće ublažiti krutoću igrubost prvog dodira s radionicom... Sve je to uzeto iz života. Nije to proizvod mašte. To su samo neki izmedju tisuća primjera. Ovdje je živo kršćanstvo.! Tu je Krist, koji oživlju je čovjeka, i po njemu se predaje drugima na čudesan način,koji druge

usrećuje. Nema tu ukočenih,namještenih, bezdušnih i bezosjećajnih gesta! Ovdje bismo upravo moglu navesti sve one stotine malenkosti,koje ispunjaju dan živog kršćanina. Sitnice, tako ništavne, da se uopće ne zamjećuju, ali iza kojih se skriva neobična veličina duše. Tu su u prvom redu ljubezne riječi, što ih govorima žalosnome, da bismo ga razvedrili, tu su prijateljski pogledi, radostan i sretan izraz lica,pa onda davanje sve do najvećih usluga, koje odaju nesebičnost.

Nemoguće je nabrojiti sve te sitnice. Htjeli bismo samo poput bljeska munje na tren osvijetliti ove krasne primjere i pokazati u kojemsmjeru vode putevi, koji idu u dubinu.- To je dio živoga kršćanina, kao što toplina pripada suncu, kao što svjetlosna zraka izvire iz svijetla, - Krist svijetli u kršćanima.

Nema toga područja u društvenom životu, u koje ne bismo trebali i morali unijeti ovo svijetlo. Uzmimo kao primjer osnovnu stanicu svakog društva:

Obitelj

Dvoje ljudi, koji u svetoj zajednici idu skupa kroz život.Na Kristu se osniva njihov savez.U njemu ima on najdublji smisao. On izdiže njihovu ljubav iz čiste putenosti i sjetilnosti u svoju ljubav,koja sve

sjedinjuje i spaja. Po Kristu, koji u njima živi, postaje njihova životna zajednica najsrdačnija i najuža, prelazi u nadnaravni svijet,i u Bogu postiže neslućeni razvoj i savršenstvo. Polazeći od ovog nutarnjeg bogatstva, postaje njihov zajednički život sve više medjusobno i uzajamno predavanje i usrećivanje.....

Ova Božnaska veza neće obogatiti samo njih, nego se mora zatalasati i u dušama njihove djece,koja rastu u ovoj svetoj atmosferi obitelji.Roditelji poklanjaju djetetu naravni život, i dijete dolazi na svijet s kobnim nasljedjem pradjedova. Roditelji mu ne daju nadnaravni život.. Vrtlar vjerno i brižno pazi i goji život biljke, koja niče, okružujeju svijetlom i toplinom, iako je sam nemoćan, da dade taj život, koji i njemu ostaje vječno tajna. Tako su i kršćanski roditelji vrtlari u najljepšem vrtu Božjeg stvaranja...

Svjetlosni izvor okružuje svijetli kolut. Oko voda električne struje rasprostire se magnetsko polje . Živoga kršćanina okružuje sveti dah svetog života, kojemu ne može izbjeći nitko, ako dodje u njegovu blizinu.

7. Rad

Ovdje bismo mogli pročitati jednu stranicu našeg velikog učitelja

Eckharta, na kojo bismo neka mjesta mogli crveno podcrtati.

"O samoći i posjedovanju u Bogu".

Pitali su me: mnogi se ljudi stro go odjeljuju od ostalih; želili bi rado biti osamljeni; i u tome traže svoj mir, što idu u crkvu; - je li ti bilo najbolje? Odgovorio sam:ne! i znao sam zašto. Čovjek, čiji je život usmjeren ispravnom koloteči - nom dobar je na svakom mjestu i svi ma. Onome, koji stupa stranputicom, nije dobro nigdje i ni kod koga.Is- pravan čovjek uistinu nosi Boga u sebi;a tko doista posjeduje Boga,po sjeduje ga na svakom mjestu:na uli- ci i u društvu, u Crkvi kao i u sa- moći i u svojoj ćeliji. Ako ga doi- sta ima, i samo njega ima, nema te stvari, koja bi takvoga čovjeka mo- gla odvesti s njegova puta. Zašto ? Tko ima samog Boga, u tomemisli sam Bog, i u svemu nalazi samog Boga.Ta kav čovjek unosi Boga u sva svoja djela i na sva mjesta; takovom čo- vjeku djeluje upravo sve - Bog; jer onaj, koji je djelo prouzročio, ima više i veće pravo na nj, nego onaj, koji ga vrši. Zamislimo samu i či- stu istinu o Bogu. On mora vršiti svako naše djelo, a njegovim djelima nema zapreke niti obzirom na mjesto, niti obzirom na množinu. Stoga i ne

može ništa izbaciti iz kolotečine o noga, koji misli, traži i nalazi za dovoljstvo jedino u Bogu, koji se s njim ujedinjuje u mišljenju. I kao što Boga ne može rastresti nikakova raznolikost, tako ni takova čovjeka ne može ništa rastresti ili promije niti, jer je on jedno u Jedinome, u kojemu su raznolikosti jedinstvo i nepromjenljivost.... A komu Bog ni- je tako blizu, duboko ukorijenjen u duši, nego daleko, tako da ga mora uvijekd donositi iz vana - odavle i i odanle, - i tko ga neizmjence tra ži u djelima, ljudima ili mjestima, taj nema Boga. I tada se može lako dogoditi, da čovjeka nešto spriječi, jer on nema Boga u sebi, i ne traži i ne misli samo na njega. Stoga ga ne smeta samo zlo društvo, nego i dobro, ne smeta mu samo ulica, nego i crkva, i ne samo zla riječ ili djelo, nego čak i dobra riječ i do- bro djelo. Zapreka je u njemu samo- me, jer u njemu sve stvari nisu pro žete Bogom. Kada bi u svemu nalazio Boga, tada bi mu bilo ugodno i dob- ro na svakom mjestu i u svakoj sre- dini, jer bi u duši posjedovao Boga, kojega mu nitko ne može oduzeti, i čije djelovanje ne može nitko zapri ječiti. "Takav čovjek unosi Boga u svako svoje djelo" Unosi ga i u rad Krist radi s njim. Rad nije ništa drugo, i to svaki rad, bez obzira da li mislimo na čistača ulica,loža

ča u mašini, prodavačicu u velikim trgovinama, ili na majku obitelji u kući: svaki je rad, dakle dalje izgradjivanje na djelu Božjem! Bog je ostavio svijet nepotpun, nedovršen. Smijemo ga rastaviti. Svoje je oduđje dao u naše ruke, da bismo našim radom mogli stvarati "veliko i lije po". Tako je rad poziv, a ne samo djelić neplodne zemlje za naš nutarnji život. U radu nisi sam, Krist je pored tebe. Rad je predavanje naše djelatnosti Bogu, jer On djeluje s nama. ..

8 sati ujutro. Jedva se razdanilo. Kroz otvorena vrata pokraj kontrole ulaze industrijski radnici. Idu šuteći, pozdravljajući na pozdrave; idu na svoj dnevni rad. U crnom kompleksi zgrada isčezavaju sive pojave.... Sve je tako banalno, bez oduševljenja, tako svakidašnje! A ipak s tim očevima obitelji vidiš kako kroz tvornička vrata ulazi Krist. U njemu, po njemu i s njim rade oni, dok sirena ne zatrubi za svršetak rada. - Krist ulazi u lift s rudarima u području kalija, da bi se s njima spustio u dubine zemlje, u vrele rovove, na šestsatni rad.

Gospodjice, ovdje je još jedan list, koji danas mora biti bezuvjetno otpravljen! Stenotipistica gleda na električni zidni sat: pet minuta do šest. Uff! Još četiri pisma, koja

bezuvjetno moraju večeras biti odaslana. Pravilno i brzo odjekuju još uvijek zvuci njezinog pisaćeg stroja. Ostale namještenice su već davno otišle. Nema više nikoga... Sama: ...Sama je, a tišina okružuje ostale pisaće strojeve. Pa ipak nije tako! Pogledaj tamo, pokraj stenotipistice, koja radi preko uredovnog vremena, kao da je iz zemlje iznikla velika, svijetla pojava! On je to! Krist. Gospodin! Radnik iz Nazareta. Krist je uz malu stenotipisticu kod pisaćeg stroja...

Rad. Sveti rad. Zar je on tako beznačajan! Rad je dovršivanje djela stvaranja. Božje djelovanje, koje prelazi iz radnika na započeto djelo! Pod ovim vidom je rad služba Bogu. Neki je umjetnik naslikao slijedeću sliku: U prednjem dijelu je radnik, koji iz sve sile vuče teret na užetu. Iza njega se jedva vidi u par crta isjenčana moćna pojava Kristova. Nosi križ. Drvo križa ide u istom smjeru kao i uže, a djelomično ga i pokriva. Lijepa zamisao! Rad je nakon grijeha spomenik kazne i pokore. Zato nosi Krist po radnicima svoj križ dalje kroz stoljeća, da bi otkupio čovječanstvo. Svojom presudom nije Bog promijenio bit rada. Po radniku (radnik u najširem shvaćanju riječi) izgradjuje Krist dalje svijet, taj silni hram, koji ima

samo jednu svrhu: da slavi Bogai da navješta slavu njegovu djelom ruku njegovih. Stoga i tvoj poziv ne smi je biti zapreka za tvoj nutarnji ži vot. On je sredstvo, što ga je Bog odabrao, da bi time naš božanski ži vot zastrujao prema vani i time se afirmirao.

8. Kroz radost i bol

Živom kršćaninu je život put kroz čarobnu palaču, u kojoj otkriva u-vijek nove krasote, uvijek nova bo-gatstva, uvijek novi, neslućeni sjaj! Ali samo živomu kršćaninu, u kojemu prebiva Bog.

Samo njemu. Sve djelovanje, djela i patnje drugih nisu zasluga uuže-m smislu riječi, nego spojna točka, na koju Bog iz čiste darežljivosti na-dovezuje kanal milosti. Koji puta vlada medju kršćanima mišljenja, da je samo ono zaslužno, što iziskuje svladavanje, što je uskraćeno nara-vi: Kraljevstvo nebesko trpi silu! Kako vam je malo poznata velikoduš-šnost Božja! Odmor nije crna mrlja na bijeloj odjeći. Kršćanin ne mo-ra samoga sebe ukrasti Bogu, da bi se mogao predati odmoru, koji osvje žuje. Ne moraš zaobilaznim putem ići na kolodvor sa sniježnim cipela ma i telećakom na ramenima; Ne moraš šmugnuti i pobjeći u sportskom odi-jelu od svoga Boga. Tko ti kaže, da

je zdrav odmor grijeh!? Nije li sam Stvoritelj tako uredio, da se nakon napornog dnevnog rada moramo odmo - riti, i da nam je nakon teškog po-sla preko tjedna potrebna nedjelja! Zacijelo, postoji i nezdravi odmor; odmor, koji vuče dolje, koji ruši. Takav je odmor ne samo protiv Boga, nego i protiv naravi i ljudi. O ta-kvom odmoru nije govor, jer on ima samo izgled odmora... Ali pravi, zdra vi odmor! To je od Boga! I njega pro žimlje sjaj Kristov kao i rad. I njega možemo uvrstiti medju zaslu - žna djela pokraj rada, izvršivanje dužnosti i boli. Kao rad i odmor je jedan kamen velikog, svetog hrama! Odmor nije pepeljuga, koja ne želi ništa od božanskog života; takodjer i sport, šetnje, igre i pjevanje u povjerljivom krugu obitelji, te lije po žtivo, sve to posve ulazi u tok životne rijeke, koja teče od Boga k ljudima i od ljudi k Bogu. Svijetlo Kristovo obasjava i to i njegov se život u tvojoj duši umnaža...

Primjetio sam, ti čekaš nešto! čvrsto ušančen u svoje položaje oče kuješ pitanje o smislu trpljenja. Ka ko je to u vezi sa šetnjom kroz ča-robnu palaču? Prije bi izgledalo, da da je život ovdje nalik na put kroz katakombe, kroz mračne i podzemne hodnike. Mi znamo, da u životu sva-kog kršćanina postoje časovi Maslin ske Gore.

Nije to izgubljeno vrijeme, ili ničija zemlja izmedju Boga i sotone, Gospodin ima pravo i na te časove, kao i na časove radosti.

Iz godine u godinu sjedila je bolesnica u počivaljci. Već je godina ma uzeta. Iako je bila skromna, imala je malo sredstava za život, malu mirovinu, koju je već početkom mjeseca morala podijeliti na razne strane. Nikada nije zaboravljala na misije i dobra djela. I kad je osjetila, da smrt više nije daleko, darovala je i ono malo, što je još posjedovala: ovome knjigu, onome malu statuu sveca. Mnogim prijateljima i posjetiocima osobito je udarilo u oči, da je njezina soba i za najtmurnijih dana bila prelivena sunčanim sjajem. Radost i zadovoljstvo smiješilo se na njezinu licu. Iz njese, drukčije to nije moguće razjasniti, isticala radost i sunce, i prelijevalo sve, što se nalazilo u sobi. Sa svakog predmeta, i svakog ugla, smiješila se posjetiocima toplina. U njoj je trpio Krist. Ona je trpila s njim, a On s njom. To ne znači, da je križ prestao biti križ. Tajna prisutnost Kristova obasjavala je svako nošenje križa, opleme njivala, i davala mu značenje, koje je daleko od svijeta. Zar je drukči je i moguće? Zar će On, koji je najdublje razumio umjetnost nošenja

križa, napustiti bolesnika i njegov život? Zar će to učiniti On, koji je najdublje osjetio, kako je to bolno ići križnim putem, napušten od svih prijatelja? On pomaže bolesniku, da podnese boli. Da sve patnje s Kristom, tjelesne i duševne imaju posve drugi smisao, spoznat će samo onaj, koji je to doživio. Bolesnik, u kojemu boravi Krist, stoji pod križem. On stoji s Marijom majkom njegovom. Duboko je pognut i osjeća svu gorčinu mača, koji probada i njegovu dušu. Nije on slomljen, očajan. Učiteljev pogled, pun ljubavi, pušta se prema njemu. Njegova krv ga pokriva... Bolesnik trpi s Kristom. Njegova mala bol je uronjena i utkana u veliku bol Kristovu i postaje otkupiteljska bol.

Trabalo bi još u ljepšem svijetlu prikazati, kako nošenje križa s Kristom postaje izvor milosti, ne samo za bolesnika, nego i za njegovu subraću, za sve udove tajanstvenog tijela Kristova. Ali to prelazi granice ove knjižice. Budimo kratki. Ovdje leži konačni odgovor na veliki problem trpljenja. Pred okom našega duha iskrsava divna zajednica svih onih, u kojima teče božanski život. Zidovi bolesničke sobe se gube. Pred nama je totalni Krist, t.j. Gospodin, glava i svi njegovi udovi. Bolesnik je jedna karika u tom lancu. Zasluge, što ih stiče dragovolj

nim trpljenjem u Kristu, teku iz gla
ve u sve udove. Po zajednici s Kri-
stom postaje taj bolesnik veliki Bo
žji posjednik, koji svima dijeli
svoje blago. Svi mi primamo njegove
darove. Trpljenje postaje blago, ko-
je se dijeli. Polazeći s ovog stano
višta, mogli bismo govoriti o trp -
ljenju kao nadoknadi, o trpljenju
kao apostolatu. No o tome je dosta.
Iz svega, što smo dosad rekli, mora-
mo izvesti jedno: ako bolesnik osta
je sam, samo čovjek, ne donosi plo-
da. Njegovo je trpljenje tada put k
očajanju. Trostruki rod donosi, ako
u njemu živi Krist, ako je pobožan-
stvenjen čovjek. Tada je blagoslov
za svoju subraću! Podjimo s Kristom
kroz radost i bol. Tako ćeš kršća -
nine, steći blaženstvo. "Ili jeli,
ili pili, ili štogod drugo činili,
sve činite na slavu Božju", kaže sv.
Pavao (1 Cor 1,31).

Da ili ne?

Što još čujemo? Zar su kršćani -
pesimisti, sanjari, koji su svijetu
tudji? Zar su oni bjegunci iz svije
ta, preziratelji ovozemne kulture,
koji s podcjenjivanjem i rugom gle-
daju na svjetsku skalu vrijednosti?
Zar kršćani niječu svijet? I vrhu -
nac svega: ne govore tako samo pro-
tivnici Crkve; naišlo bi se i medju
kršćanima nekih, koji tako tvrde. O-
slanjaju se na Sveto Pismo.

Spasitelj je odvraćao od svijeta.
Rečeno, je, da ne spadaju pod isti
krov. Jo 15,18 sqq. "Ako svijet mr-
zi na vas, znajte, da je mene mrzio
prije vas. Kada biste bili od svije
ta, onda bi svijet ljubio svoje, a
kako niste od svijeta, nego sam vas
ja izabrao od svijeta, zato svijet
mrzi na vas". U tim i sličnim reče-
nicama postavlja Krist suprotnost
izmedju nas. Njegove su riječi po-
razan sud za svijet... Smutnja. kad-
god to čitam, uvijek mi je nelagod-
no: "Isus i njegovi učenici bijahu
takodjer pozvani na svadbu." Recite
prijatelji, nije li to smutnja? Pred
očite si svadbeni stol. To vam je
dobro poznato! Veselo društvo za te
ško natovarenim stolom. Tu se jede.
Pije. Naročito pije! Ori se smijeh,
odjekuje pjevanje, na dnevnom je re
du sala i ples sve do unoć, ili čak
do zore! Za tim stolom, tamo u sre-
dini medju uzvanicima, usred rume -
nih lica, tamo sjedi... ne, ne! Ne
mogu si to predočiti. To je previše!
Krist je došao na zemlju, da spasi
ljude, da ih oslobodi od njihove će
žnje za užitkom i grešne lakomisle-
nosti. I što je prvo učinio? Otišao
u svatove! Prvi puta javno nastupa
na veselom svadbenom piru. Što kaže
te na to? Zar je htio pobijediti
svijet na taj način, što s njim je-
de, pije, smije se i šali? Naprosto

smutnja! Smutnja, koju moramo pri - kriti, da ne bi upala u oči našim neorijateljima. I to pažljivo! Da to ne bi otkrili. Inače ćemo se osjeća ti kao mladić, kojega suulovili u laži...

Zar da bježimo iz svijeta? Jedni nam to prigovaraju, a drugi svjetuju. Ovi drugi govore: bježite iz opakog svijeta! Zatvorite oči! Ne suradjujte s njim! Povucite se natrag u samostane, da biste mogli oplakivati ljudsku zlobu i temeljitu nepopravljivost. - Što je dakle na stvari? Vratimo se na svadbu! Krist je prisutan. - A zašto On tu ne bi smio? On nam je rješio tajnu svijeta. On je doduše došao s drugog svijeta i kraljevstvo, što ga je On oshovao, nije od ovoga svijeta. No On nije zanijekao svijet. Nije postavio ploče s opomenom; pazite, opasno, izbjegavajte! Ni u kojem slučaju! Naprotiv! Otvorenih očiju stupa On zemljom, koju je upoznao i ljubio. Nitko nije tako govorio kao On o šumskim pticama i poljskim ljiljanima. Zastao je pred travčicom pa kraj puta... Išao je na trgove gdje su se sabirali ljudi. Promatrao je djecu, kako se igraju na uglovima ulica. Vidimo ga za stolom farizeja. Susrećemo ga u svadbenoj dvorani. I nikome još nije palo na pamet da ustvrdi, kako je Krist na svadbi u Kani pravio kiselo lice, i da se nije

prilagodio općem veselju.

Ali, prijatelji, smutnja ipak ostaje! Što Krist traži od Nas? On koji nije u korijenu prokleo zemlju, koji je sve dobro na zemlji tisuću puta potvrdio i zlo pobijedio, što On traži od tebe, od mene? Moramo li svijet mrziti - ili ljubiti? Iz svijeta bježati, ili u njemu živjeti?

Bijeg iz svijeta može biti koji puta dužnost. U većini slučajeva bi ti će to kukavičluk i izdajstvo. Zašto? Poslušaj riječi sv. Ivana 18,16 18.: "Od svijeta nisu kao što ni ja nisam od svijeta... Kao što si mene poslao u svijet, i ja njih šaljem u svijet". Živimo u svijetu! Učitelj tako želi. Nije to nesretni slučaj. Mi nismo tudjinci. Mi smo poslanici. U džepu nosimo nalog. Imamo ispuniti misiju. Objaviti cijelom svijetu vijest. Gdje je tu govor o bijegu iz svijeta? A smutnja? Ostaje. No ni je u tome, što Krist sjedi za svadbenim stolom, nego u tome, što to nismo razumjeli. Afirmacija. S afirmacijom idemo kroz život. Novi život, što ga živi kršćanin nosi u sebi, prelazimo na sve stvari: na njegovo zvanje, na njegove muke, na njegovu obitelj i na njegov odmor. Zacijelo, ima zloupotreba svih vrijednosti. To osudjuje Krist, pa moramo i mi - osuditi. Svaka zloupotreba je upravo

nijekanje, a ne afirmacija vrijednosti. Pa ipak - s trulim plodovima ne smijemo prokleti i drvo, na koje-mu su izrasli... Mogli bismo ovdje nadovezati, što Karl Adam govori u drugom kontekstu:

"Ovaj beskrvni, neplodni čovjek pukog nijekanja, nažalost, ne može živjeti. Od samog nijekanja nije moguće živjeti. Čovjek želi život. Njegova želja za životom je jača od svake tmurne filozofije, koja je životu tudja. Sit je nijekanja. On želi afirmirati. Jer je jedino u odlučnoj tvrdnji i smionom zahvatu dje lo i život".

-

TREĆI DIO

IZVORI ŽIVOTA

Bog je praizvor svega života. On je početak svega života. Bez njega ne živi ništa. Nema života,koji ne bi proizlazio od njega. Postoji samo jedan posrednik izmedju nas ljudi i Boga: ISUS KRIST. Svojim životom i patnjama, svojom smrću, uskrsnućem, zaslužio nam je sve milosti i vječni život. Svi ostali izvori života uviru u ovaj. Kada, dakle,govorimo o izvorima života, činimo to uvijek s uvjerenjem, da život može imati svoj praizvor jedino u Bogu. Na putu ljudskog života stoji Crkva kao djeliteljica života. To je njezin zadatak i razlog njezine opstojnosti. Sve njezine molitve, žrtve i patnje imaju ovaj smisao:predati čovjeka Bogu i Boga čovjeku. Ona stoji na rubu ulice. Čeka, dok se izmoreni putnik ne obrati za pomoć.Pruža mu vodu života, za kojom žedja,I koju je uzalud tražio u sjeni šume. Liječi njegove rane... Kao milosrdni Samaritanac prolazi ulicama u brizi, bi li mogla pomoći kojemu bijednome čovjeku, koji je zapao medju razbojnike. Bog - praizvor života.Krist - - posrednik izmedju Boga i čovjeka. Crkva: zajednica u Kristu, kojoj je On dao zadaću: d i j e l i t i ž i v o t. Crkva dijeli ovaj božanski život po:

Liturgiji

Liturgija nije samo sjećanje na

Kristov zemaljski život. Uskrs nije samo blagdan uspomene uskrsnuća Gospodinova. Taj se blagdan temeljina događaju svjetske povijesti, koji je pun značenja. Mi ne možemo slaviti Uskrs kao dan smrti Velikana -- samo uspomenom, sjećanjem. Liturgija je sadašnjost. Ona je u svom najdubljem značenju prenošenje u sadašnjost cijelog Kristova djela spasenja. Ona je za nas ljude prenošenje u sadašnjost i ujedno spona s blagom otkupljenja. Crkva, dakle, ne slavi na pojedine blagdane samo ulomke Isusova života, na pr. njegovo rodjenje na Božić, njegovu smrt na Veliki petak. Ona slavi uvijek cijelo djelo otkupljenja: rodjenje, trpljenje i uskrsnuće... Predočuje nam, da bi na nas primjenila. U tom smislu govori Karl Adam:

"Najdublji smisao crkvene liturgije jest u tome, da nam otkupitelj ski blagoslov Kristov pruži kao sve tu i potresnu stvarnost, koja je sva ispunjena Kristovim životom, i učini nam ju sadašnjom, pristupač - nom i plodonosnom".

Liturgija je život. Ona je darivanje i pomicanje u dva smjera: od Boga prema čovjeku i od čovjeka prema Bogu. Na tome polju ima još mnogo zakopanog blaga! Zadovoljit ćemo se time, da ovdje samo isjenčamo obrise. Čovjek ne može samome sebi dati život. To se obistinjuje u duševnom kao i u tjelesnom životu. Nitko ne može doći u posjed božanskog života vlastitom snagom, vlastitim djelima i nastojanjima. Niti samom vjerom ili kojom drugom krepošću. Dar života vezan je uz neko obredno zbivanje, uz neke vanjske znake, koje je Krist u tu svrhu ustanovio. Zovemo ih: s a k r a m e n t i. Svećenik, koji te obrede vrši, ne može bez njih, vlastitim silama, podijeliti taj život. Stoga taj obred zauzima mjesto prije svake nauke, oponene, vodstva, askeze i vršenja kreposti. Sedam izvora nadnaravnog života promotrit ćemo ovdje jedino obzirom na njihov odnos prema ovom božanskom životu. Jer zato su tu, svi bez izuzetka, da taj život daju ili umnažaju.

1. Rodjenje

Što znadeš o svojem krštenju? Vjerojatno samo to, da si toga dana dobio na dar ime jednoga sveca. Ako se na taj dan uopće kada osvrćeš, sjećaš ga se jedino ukoliko je to dan, kada si primio ime. Mogao bih to usporediti s čovjekom, koji stoji pred imozantnim portalom štrasburške katedrale - i divi se golubovima, koji se tamo zabavljaju...

Krštenje

To je najveći dan našega života. Dan, kada smo se probudili na život, kada smo se preporodili. Onoga dana stao je Gospodin Bog pred tebe i re kao:kao kod stvaranja svijeta: "Neka bude svijetlo!" I tada je u tvojoj duši poput sunca zasjalo božansko svijetlo, Krist je tamo bio prisutan, u osobi svoje Crkve, svojega svećenika, i rekao: "Kažem ti,ustani!" I ti, koji si do tada bio duševno mrtav, primio si dah života , Bio je to čas, kada si primio najveće bogatstvo, što ga stvor uopće može primiti. Ušao si u čarobni dvorac. Primljen si u Crkvu Božju, u živu zajednicu onih, koji su u Kristu, po Kristu, i s Kristom.Krštenje je rodjenje. Nije to rodjenje naravnog života, koji možemo samo jednom primiti. To je rodjenje onih "koji nisu rodjeni ni od krvi ni od volje tjelesne, ni od volje muževljeve, nego od Boga". (Jo 1,13). To odzvanja već u prvim pitanjima, što ih Crkva upućuje krštenику: "Što tražiš od Crkve Božje? Vjeru! Što ti daje vjera? Život vječni!" Na pragu hrama Božjeg susreće Crkva s punim milosnog života u Kristu dijete, koje posjeduje samo naravni život i naravne darove, a k tome boluje od

rane, što ju je grijeh zadao. Čudesan susret i preobilno darivanje. Pri krštenju nastaje prva veza izmedju naravnog i nadnaravnog svijeta.

Svećenik utiskuje djetetu znak križa na čelu: križ je postavljen kao spojnica izmedju neba i zemlje. Bila je tu na čudesni način obnovljena zajednica izmedju Boga i čovjeka, koja je prije bila prekinuta.Tako je predavanje znaka križa kršteniku - znak početka Božje vlasti u njemu. Ovaj preporod nije nešto samo čisto izvanjsko. Kao da bi Bog samo rekao: ti si moje dijete!Odigrava se bitna promjena. Ne u tome smislu, da bi čovjek nakon krštenja prestao biti čovjek. Njegova ljudska narav ostaje nepromjenjena, kao što i ljudska narav Bogo-čovjeka Isusa nije bila nestala, nego je samo sav njezin bitak bio unesen u Boga. Nastao je Novi Čovjek! Prestajemo biti djeca Adamova. Briše se njegovo nasljedstvo.

Postajemo opet djeca Božja, jer nam Bog ne daje samo svoje ime, kao što to čini otac, koji posinjuje tudje dijete. On nam daje svoj život. Naš je temelj Krist.

Kako je ovo novo krštenje u obredu krštenja prvih stoljeća djelotvorno došlo do izražaja! Krštenika su uronili u vodu. Htjelo se time naznačiti, kako je s Kristom umro i

uskrsnuo imajući udjela u njegovu bitku. Krštenje je umiranje i uskrsnuće u Kristu. Obično mislimo samo na umiranje: izbrisan je istočni grijeh. A uskrsnuće? Tko je s Kristom umro, taj je s njime i uskrsnuo na novi život. On je novi stvor.

"Staro je prošlo, gle, novo je nastalo."(2 Cor 5,7).Ugaslo je nasljedstvo prvoga Adama, a stupilo na snagu nasljedstvo drugoga Adama, - Krista. "Ili zar ne znate, da svi mi, koji smo kršteni u Kristu Isusu, da smo u smrt njegovu kršteni.S njime smo dakle ukopani krštenjem u smrt, da kao što je Krist uskrsnuo od mrtvih slavom Očevom, tako i mi u novome životu da hodimo.""Jer ako smo s njim najuže združeni u sličnost smrti njegove, bit ćemo i uskrsnućem." (Rim 6,3-5).

Krštenje, dakle, ne prouzrokuje samo sporednu promjenu. Ono tvori od cijelog čovjeka, od tijela i duše, novi stvor. Jer sve što će u buduće djelovati taj novi čovjek,bila to djelatnost duha ili tijela, sve to nosi biljeg kršćanstva.

No krštenje nije samo prvi milosni susretaj s Kristom. Jer se KRIST Glava, ne može više odvojiti od svojih udova. Nije svaka pojedina duša odjeljeno krštenjem u Krista uronjena; to tvrditi značilo bi umanjiti

krštenje! Krštenje stupa takodjer u zajednicu s mističnim Kristom, sa svim udovima. Njegovim ulaskom - Crkva raste, širi se. Krštenik prima od Crkve puninu života, i sa svoje ju strane obdaruje mladim životom.

"Kristov život u zajednici,u koliko ga motrimo organički,život cjeline, koja u sebi krije stanicu svete Crkve, bio je svjedok novog života. Iz Kristova života niču kršteni ci kao cvijetovi, i svježi sokovi obnavljaju i staro deblo"(Ludvig A. Winterswyl: "Laienliturgik" I.Teil, s. 184).

Stoga nije krštenje privatna stvar. Ono je stvar zajednice.U prvom redu obitelji, zatim župe i konačno cjelokupne Crkve Božje. Radi toga se u staroj Crkvi odlagalo krštenje za uskrsnu noć, kada je zajednica slavila svečanost uskrsnuća. Kako je tu krštenje došlo živo do izražaja pred očima zajednice!Nakon što je bilo posvećeno novo svijetlo, i nakon što je Krist svladavši smrt ustao na novi život, silazili su kršteni ci u krsni zdenac, da uronjeni u Kristovu smrt i uskrsnuće,s njime ustanu na novi život! U biti svojoj krštenje je ulaz u životnu zajednicu Kristovu i njegove Crkve. Krštenje ostavlja krštenika biljeg, spomenik, koji se više ne može ukloniti, znak, koji ga čini sudionikom

Kristova svećeništva.

2. Potvrda

Sveta krizma se zove: utvrdjivanje, potvrdjivanje. Potvrda upotpunjuje Kristovo djelo, koje je krštenjem započeto. Krštenik, koji je radi svoje dobi bio dijete, postaje sada punoljetan. Postigao je zrelost. Po svetoj potvrdi biva on čvršće učlanjen u Kristu i Crkvi. To nam naznačuje već jedna čisto izvanjska okolnost kod podjele svete krizme. Crkva prima krštenika na pragu sv. prostora. Obred sv. krizme naprotiv odigrava se u najplemenitijem dijelu crkve u koru, kod glavnog žrtvenika.

Ovdje nije više djelitelj sakramenta obični svećenik. Sv. Krizmu obavlja sam biskup. Tako taj sakrament znači rast, razvoj božanskog života u duši, ojačanje u Kristu. Mazanje sv. krizmom, koje se vrši i kod krštenja, ali samo kao dodatak, ovdje je središnja tpčka i bit sakramenta. Uraščivanje kršćanina u Krista, razvijanje i sazrijevanje, što ga sv. krizma označuje i proizvodi, ide u dva smjera.

1. U smjeru Kristova svećeništva. Riječ vas ne smije proplašiti. Moramo prihvatiti sajramente onakve, kakve ih je Krist ustanovio, u svoj njihovoj potpunosti i opsegu, koji

usrećuje. Kao i krštenje i sv. krizma ostavlja u duši neizbrisivi spomenik. I više nego krštenje, sv. krizma daje kršćaninu udjela u Kristovu svećeništvu.

Ne znači to nijekanje posebnog svećeništva svećenika i biskupa, niti opreku s njima, jer je ovo opće svećeništvo priprava za posebno.

Činjenica općenitog svećeništva krizmanih ostaje. Možemo li to mimoići? Koja je zadaća tog svećeništva? Ono nas osposobljuje za sudioništvo u žrtvi. Sv. Misu ne prikazuje samo Krist. Nije On sam! On i Crkva. On i mi svi. Za ovu uzvišenu zadaću daje nam sv. potvrda osposobljenje i pravo. Daljnja zadaća: posvećenje svijeta. Posvećenje svijeta, radi kojega je Krist i poduzeo svoje djelo spasenja. To je vlastito područje vjernika. Dužnost im je da pomognu, kako bi svijet, koji je danas manje svet, nego ikada, jer se odvojio od Božje totalnosti smatrajući se svetim, opet posvetili i učinili, da postane odsjev svetosti živoga Boga. Ne možemo to postići svojom vlastitom snagom, nego jedino posvećujućom snagom vječnog Velikosvećenika. Mi možemo ljude i bića, s kojima dolazimo u dodir, u pravome smislu posvetiti. Moramo im samo pristupiti kao pravi kršćani. (Winterswyl a.a.O. Seite 195).

2. Osim ovog posvećivanja svijeta, što je zadača krizmenika, postoji još jedan pravac, u kojemu kao pomazanik mora djelovati: a to je javni život. Krizmenik stupa u život kao svjedok Kristov, kao prizna valac. Često se govori: krizmenik je vojnik, vitez Kristov, koji je spreman, da u borbi za njegovo kraljevstvo pobijedi svijet.

Spreman je na borbu riječju i djelom, u posvemašnjem predavanju, bez ikakva ograničenja, sve do svje dočanstva vlastitom krvlju! Po sv. krizmi smo postali punoljetni. Život je Kristov u duši krizmenika uzrastao i ojačao. Kao potpuni kršćani polaze oni u životnu borbu, da svuda i svakome navijeste Krista.

3. Sv. Misa

Ovdje naše promatranje prelazi granice niza sakramenata. Barem pri vidno. Jer nije moguće govoriti o sv. Pričesti, a da pri tome ispustimo iz vida sv. Misu, žrtvu, na kojoj je sv. Pričest samo sudioništvo. Ne Postoji pobožnost sv. Pričesti. Suziti sv. Misu na pobožnost sv. Pričesti znači degradirati sv. Misu. Sv Misa je žrtva. Žrtva Kristova. On žrtvuje samoga sebe Ocu za "mnogu braću". Sv. Misa je takodjer i naša žrtva. Mi smo to, nažalost, smetnuli s uma. Dok svećenik na oltaru vrši

"svoje" molitve i obrede, prepuštamo mi puni mah privatnoj pobožnosti ... Kako smo daleko od istine! I kakvo čudo, ako žedjaju oni, koji na strani ostavljaju izvore žive vode, da bi je crpli iz bijedne kaljuže ustajale močvare. Sv. Misa je NAŠA žrtva. Kod prikazanja, kojemu smo barem u duhu sudionici, polažemo na žrtvenik: naš rad, radost i bol, cijele tjedne ili dane, cio naš život. Time izvršujemo pradavnu svrhu svega stvorenja: širimo slavu Božju. Radi toga je žrtva vrhunac kulta, religije. Bog na čudesan način mijenja prikazane darove. Za uzvrat poklanja nam On najdragocjenije, što ima: svojega Sina! Tako je sv. Pričest nerazdjeljivi dio sv. Mise, i nije u redu, ako je izvan sv. Mise podjeljujemo. Po sv. Pričesti na naj intimniji način učestvujemo u žrtvi. Zatvara se sveti krug. Doista, sv, Pričest, zajednica. Pa ipak ta riječ ni ne znači u prvom redu sjedinjenje pojedine duše sa Spasiteljem kao njezinim zaručnikom. Bilo bi to sužavanje, pojednostavnjivanje i obeskrepljivanje ideje sv. Pričesti, nego je to "communio sanctorum", zajednica svetih. To znači: u koliko u pravome duhu primamo sakramentalno tijelo Gospodina, u toliko smo dublje učlanjeni u njegovo mistično tijelo.

"Misa je u biti svojoj prenoše - nje u sadašnjost spasiteljskog dje- la Kristova, njegova života, smrti i uskrsnuća, a za Crkvu kao zajednicu - to je nastvak njegova života; pre- davanje toga života svakom pojedinom članu zajednice. Sv. Misa je organ- ska spoma euharistijskog, preobraže- nog Krista žrtve s mističnim Kri- stom Crkve. Stoga je ovaj kršćanski misterijs središte. On je žarište nutarnjeg života. Ali ne nutarnjeg života, koji bi bio tudj svijetu! To je žarište iz kojega izviru snage, koje su nam potrebne, da bismo po- bijedili svijet. Slavljenje svetih Tajna, svetih Misa, nije samo izvor svih životnih snaga Crkve; Iz nje izvire rijeka, koja struji i prova- ljuje u svijet, gdje već kroz sto - ljeća utiskuje kršćanski biljeg svoj duhovnoj kulturi i svoj djelatnosti ... Ovaj misterij traži život, stoji živi u njemu, obuhvaća ono, što je stvoreno, što je čisto ljudsko, sva- kodnevno, i to uzdiže u svom svije- tlu preobraženja. Ova tajna nije tu dja niti svijetu niti ljudima; dola- zi s neba i urања duboko u svaki zemaljski bitak. Ona poznaje, upozna je, oduševljava i posvećuje zbilj - nost." (Alfons Beil: "In Christo Je su", str.64). "Sveta Misa je sredi- šte ne samo radi toga, jer iz nje proizlazi svetost duše i težnja za kršćanskim oblikovanjem svijeta, nego

i stoga, što je središte i korijen svih sakramenata. I obratno, jer svi sakramenti vode k njoj." (Dr. Ilde - fons Herwegen, Abt von Maria Laah: "Lumen Christi" str.126). Presveta Euharistija kao obnavljanje Spasite ljskog djela Kristova nosi u sebi sve plodove otkupiteljske žrtve Kri stove. Iz nje u neku ruku crpe svi ostali sakramenti, kada pojedinom kršćaninu primjenjuju plodove žrtve na križu. Već u tome smislu stupaju u vezu s euharistijskim misterijem bilo kao priprava bilo u djelu. Stoga je podjela svakog sakramenta pr- vobitno u vezi sa svetom žrtvom. Sve to krštenje i sv. potvrda dobivaju svoju krunu za vrijeme uskrsne noći, kod sv. Pričesti u euharistijskoj slavi. Sv. red i ženidba su i danas još povezani sa sv. Misom.

Sv. ispovjed je u uskoj vezi sa sv. žrtvom, kako to napominje rim- ski pontifikal kod izopćivanja grešnika na čistu srijedu i kod pomire- nja i ponovnog primanja na veliki četvrtak. Sakramenat posljednje po- masti je do danas na taj način u ve zi s presv. Euharistijom, što se bo- lesničko ulje posvećuje na vel. če- tvrtak za vrijeme kanona Mise. Sre- dišnji položaj sv. Mise, pa i u od- nosu prema sakramentima, ne smije- mo previdjeti, kada istražujemo iz- vore božanskog života u našoj duši,

jer je ovdje skriveno vrelo prvog i najdubljeg izvora...

Sveta Pričest je hrana. Kao što se i svi ostali sakramenti mogu upo rediti paralelno u tjelesnom i duševnom životu, u toliko više i sveta Pričest. Tjelesnom rodjenju odgovara duhovno: krštenje. Sv. Potvrda je doba duševnog sazrijevanja. Sveta Pričest je hrana duše i duševnog ži vota. Ovdje prodiremo u najdublju i najskupocjeniju tajnu života u Kristu i po Kristu. Zar je Krist uopće mogao naći znak, koji bi većma izra žavao njegovo sjedinjenje s nama, ne go u obliku hrane? Tako se usko spa jaju njegov život i naš život! Ovdje je i odgovor na pitanje, kako raste božanski život u duši. Po sv. krstu nastaju prvi počeci, koji se po sv. potvrdi razvijaju do punine sazrije vanja i dalje bogato produbljuju po presv. Euharistiji. Od jutarnjeg ru menila zore uzdiže se sunce duševnog života sve više - do punine podnevnog žara, koji rasvijetljuje...

4. Ozdravljenje

Ne postoji samo razvoj božanskog života. Ne postoje samo linije, koje vode gore, ne samo nutarnje uronjavanje u Krista. Postoji i jedna linija, koja se udaljuje, odvodi. Možemo se razboliti, oslabiti. I plamen nutarnjeg života duše može ti -

njati, dogorjevati. Pa i ugasiti se ... Laki grijesi. - Teški grijesi. Smrtni grijeh s pravom nosi svoje ime! On je nutarnja smrt, lom, prekidanje s Bogom. On je opustošenje svetišta i razaranje čarobnog dvorca. Nikakvo ljudsko djelo nije kadro ovdje povratiti zdravlje. Ovdje može pomoći jedino Kristovo spasiteljsko djelo, koje se na nas primjenjuje po sv. sakramentima. Dva sakramenta imaju zadaću, da nam povrate duševni život: Sv. ispovjed i bolesničko pomazanje.

Tko je teško sagriješio, mora stati pred sudište nebeskog Oca, što Crkva vrši na vidljivi način preko svojih svećenika. Na taj način biva grešnik ponovno uronjen u otkupteljsku smrt Kristovu - i ponovno slavi uskrsnuće. Opet je izbio izvor života u njegovoj duši. Ali mi ne obuhvaćamo posve domašaj sakramenta sv. ispovjedi, ako njegovo djelovanje ograničimo jedino na vraćanje života duše. Jer grijeh nije samo prestupak, koji se protivi Bogu, nego je također i prekršaj, koji se protivi Crkvi i zajednici. "Ako strada jedan ud, s njim stradaju svi udovi, ako li se slavi jedan ud, s njim se raduju svi udovi". (1 Cor 12,26). To se proteže u dvasmjera, dakle također i na one članove, koji su po teškom grijehu umrli.

S nima trpi cijela zajednica. Nije stoga bijeg od odgovornosti, ako se grešnik podvrgava sudu u sv. ispo - vjedi, nego je to duboka svijest o odgovornosti prema zajednici. Svećenik, pred kojim grešnik kleči, od-stupa kao pojedinačna ličnost, da bi ustupio mjesto Kristu i Crkvi. Iako činjenica, da je svaki grijeh pre - stupak protiv zajednice, u današnjoj formi sv. ispovjedi ne dolazi do iz ražaja, to činjenica ipak ostaje. La ki grijeh možemo ispovijediti, ali ga ne moramo ispovijediti. Postoji mnogo drugih mogućnosti, kako bismo uklonili ovo djelomično zamračenje u duši; dovoljno je, da se samo sje ti: "Asperges-a" kod svečane svžMi-se, pa "Confiteora" i naročito sv Pričesti.

Svakoj hrani je svojstveno da sa ma po sebi uklanja slabost i klonu-lost tjelesnog života, te nadokna - djuje gubitak sila, tako je isto i sa životom duše i presv. Euharisti-jom.

Bolesničko pomazanje jest posve-ta bolesnikova tijela i duše. Ozdrav ljenje tijela i duše. Treba odmah istaći, da je tjelesno ozdravljenje tek na drugom mjestu, i da ga ne treba smatrati naravnom i redovitom posljedicom podjele ovoga sakramen-ta. No bolesničko pomazanje vraća

često i tjelesno zdravlje. Bolest je kazna za grijeh, iako ne uvijek i u svakom pojedinačnom slučaju; ako i nije uvijek radi osbnih grijeha, a ono je uvijek kao posljedica istoč-nog grijeha. Bitno i najvažnije jest ozdravljenje duše, preobraženje pat nje, koja se odvija u svijetlu Kri-stovu i pod križem Kristovim. Ovdje se ponovno pojavljuje rast života , koji napreduje i razvija se u duši: ono ozdravljenje po bolesničkom po-mazanju jest stzpanje na najvišu ste penicu božanskog života - u gleda-nje Boga. Na taj način gubi smrt svoj "žalac", i umiranje postaje "do bitak", kako kaže sv. Pavao (Phil 1, 21).

5. Posebna posveta

Po svetom krštenju stupa čovjek u zajednicu s Kristom i Crkvom. Sv. krštenje i sv. potvrda utiskuju u njegovu dušu dvostruki biljeg, po ko jemu postaje dionik Kristova svećeništva. To vrijedi za svakog kršća-nina. Svećeničkim redjenjem prima o naj, koji je već kršten i krizman , novi biljeg, koji ga posvećuje za službu u nadnaravnoj zajednici. A ženidba je posveta dvaju kršćana, po svećenje njihove tjelosno-duševne zajednice.

Svećenik je službenik života. Po sv. redu biva on odvojen i izuzet iz zajednice cjernih. Zašto? Zar mo-

žda da zato, da bi u većoj punini posjedovao božanski život za samoga sebe? Ne! - Nitko još nije postao svećenik, - za samoga sebe! Istina primajući sv. red, u njegovoj se duši umnažanjem posvetne milosti razvija božanski život. No u tome ne leži bit svećeništva! Radjenik je odvojen od zajednice, da bi joj se opet povratio. Njegova je služba, da razvija božanski život u dušama. Taga, dakle, služba ponovno uvodi u zajednicu, iz koje je bio izašao. Njegova je dužnost dijeliti i sačuvati život. To je prvo i najvažnije! I, kada kod svećeničkog redjenja, od mah u početku, biskup, nabraja dužnosti svećenikove, ne stavlja na prvo mjesto službu riječi, propovijedanje, nego službu života, sv. Euharistiju: "Svećenik mora žrtvovati, blagosiviati, prednjačiti, propovijedati i krstiti". I upravo stoga, što se on sav mora posvetiti službi, vječnoga života, zahtijeva Crkva, da se odrekne vlastite obitelji. Krist se vratio natrag svom nebeskom Ocu. On nam je ostao blizu svojom prisutnošću u dušama krštenih. Ali On želi, da mu mi u neku ruku i na izvan ostanemo u blizini po svećeniku, koji je njegov zastupnik. U svećeniku postoji svećeništvo Kristovo kao posebna stvarnost. Biljeg, spomenik, koji je zauvijek uklesan u njegovu dušu, čini razliku izmedju njega i

vjernika, i daje mu u naročitoj mjeri udio u Velikosvećeništvu Kristovu. Ne znači to, da bi izmedju njega i vjernika morao pući jaz. Naprotiv! Vjernici priznaju, cijene i časte svećenika kao opunomoćenika Kristova, kao njegova službenika, koji se brine za njihov duhovni život. I duboka ljubav spaja puk i njegove svećenike... On im postaje drugi otac. Pa i u svetoj ispovjedi je više otac, nego sudac, jer liječi, pomaže i ispravlja. Ovo duhovno očinstvo ide dalje i dublje, nego tjelesno. Ono obuhvaća tisuće i sve ih spaja u najuže jedinstvo s Ocem, Sinom i Duhom Svetim. Ovdje bismo se trebali za tren zaustaviti i diviti tajnama Božjim. On ne samo da otvara svoje vječno blago ljudima, nego pojedince izmedju njih odabire za svoje namjesnike, čuvare blaga. Bog, Otac, povjerava čovjeku nezasluženo i neograničeno povjerenje!

"Pokraj sv. reda stoji kršćanski brak. Neizbrisivi biljeg svećeništva zamjenjuje ovdje nadnaravno oplemenjena i nerazdvojiva bračna zajednica". (Alfons Beil "In Christo Jesu" str.loo). Brak posvećuje izvor zemaljskog života i tako iza sebe ostavlja novu snagu, koja će božanski život dalje dijeliti i čuvati. Roditelji, po sakramentu ženidbe u Kristu ujedinjeni i usidreni, stoje

u službi Stvoritelja i postaju njegovi prvi suradnici. Svećenik, koji je po sv. redu urastao u Krista više, nego ostali po sv. krštenju i sv. krizmi, postaje Kristov opunomoćenik kao djelitelj duhovnog života. Brak je posveta, što je bračni drugovi medjusobno jedan drugome podjelju po općem svećeništvu, što su ga primili u sv. krštenju i u sv.potvrdi.

Oni si, dakle, sami podjeljuju sakramenat pred službenikom Crkve i dvojicom svedoka, kada su si uzajamno predali svečanu privolu. Oni se sami posvećuju za nerazdvojivu zajednicu. To je sv. zajednica, u kojoj suradjuju bračni drugovi jedan s drugim i jedan za drugoga, i to ne samo na izvan, jer se njihovi životi spajaju u jedan. Posvećenjem tjelesne zajednice, koju svijet tako često oskvrnjuje postaje bračna zajednica - zajednica milosti i najuzvišeniji uzor veze Kristove sa svojom zaručnicom, - Crkvom. Ta veza je sklopljena pred svećenikom. S njima slavi on tada žrtvu, prenošenje spasiteljskog djela Kristova u sadašnjost, te primaju dio žrtvene hrane, koja će im dati snage na zajedničkom putu života. S ovog stanovišta promatraju oni svoj bračni - život. U svijetlu žrtvenika. Pred blagim pogledom Kristovim. Pred njihovim očima svijetli prauzor njihove

veze u zajednici božanskog Zaručnika i njegove Crkve. Znaju oni, da su već po sakramentu sv. krštenja zaplovili u rijeku života Crkve i Krista. I kao što svećenik postaje otac u duhovnom pogledu, tako i roditelji postaju svećenici. I oni poklanjaju život. Dostojanstvo kršćanskih roditelja je i u tome, što svome djetetu ne daju samo zemaljski život, nego su posrednici izmedju svog potomstva i Krista, iako čisto na izvan, utoliko naime, što im omogućuju pristup u "zemlju obećanja". Stoga svaka majka nosi na svojem licu nešto od onog dostojanstva, što ga ima majka svih ljudi, - Crkva.

Sakramenti, izvori života! Sveti znaci, koje je Krist ustanovio. Po njima Krist postaje naš temelj. Po njima mi sve više i više rastemo u Kristu, a da se pri tome ne gubi naša ljudska narav. Po njima mi rastemo prolazeći kroz svijet, koji posvećujemo, težeći, da postignemo punimu Kristovu tako, da će nam nakon smrti preobraženo svijetlo vječnoga Boga prožeti sav bitak...

POGOVOR

Pogledao je... i, otišao dalje!

Što je kršćanstvo? Život. Život s Bogom; život u Bogu. Biti kršćanin znači: nositi Krista. Biti Kristov

ud. Dio najveće i najčudesnije od svih zajednica. Član Crkve. Kršćanin je djelić Krista, i to totalnog, sve obuhvatnog Krista, koji ostaje ne - savršen sve dotle, dok svi udovi ni su s njime srasli. Kršćanin, to je čovjek, koji je prožet božanskim žarom i prosvijetljen božanskim svi - jetlom! Pusti, da to svijetlo svijetli oko tebe, gdjegod pio, stajao ili stupao. Jer u tebi djeluje po - bjedonosna snaga kraljevstva Božjega, koje želi da se proširi.

U Evandjelju se nalazi jedna strahovita rečenica; o svećeniku i levitu, koji su išli ulicom, gdje je u lokvi krvi ležao čovjek, koji je upao među razbojnike. Pogledao je ... i, otišao dalje... Da se ne bi i o tebi tako napisalo! Da ne bi i tvoj grob pritiskala tužba uklesana u kamen: Pogledao je... i, otišao dalje. Da ne bi i o tebi na općem sudu Krist morao reći: Pogledao je ... i, otišao dalje. Kakvom si mjerom mjerio, bit ćeš i sam mjeren./ - ko si prošao pokraj života, i život će proći pokraj tebe. Tada će o tebi u knjizi života pisati: Krist... ga je pogledao... i, otišao dalje!

USKRS!

Krist je uskrsnuo. Iz groba pobjedonosno izlazi svijetlo, život. Zar može život robovati u carstvu smrti? Zar može svijetlo nestati u sjeni groba? Svijetlo mora svijetliti - život mora radjati život! Svijetlo mora van, da preobrazi ljude. Život mora van, da probudi život. I ti si primio uskrsno svijetlo na krštenju. O kad bi kroz tebe svijetlilo ljudima! Spoznaj, kršćanine, svoje dostojanstvo! Bog je u tebi! I ti u Bogu!...

U Đakovu, na Staru Godinu 1958.

Ex libris DON ANTE BAKOVIĆ